SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN, METSÄPIRTIN JA VUOKSELAN PITÄJÄLEHTI

Virsikannel soi jo viidennessä polvessa juhannuksena Yläneellä. Soittajana oli Katri Peltosen, o.s. Ahtiainen, pojan tyttären tyttären tytär seitsenvuotias Riina Lagerblom.

NRO 5/2008

SAKKOLA SÄÄTIÖ

ELOKUU

Niinikään seitsenvuotias Niklas Haliseva on jo kokenut Karjala-tilaisuuksien kävijä – ja Sakkolan lippalakki kelpaa aina päähän!

SUVANNON SEUTU nro 5/2008:

* Turkkisen turinat: Tapaamisia ja tuttavuuksia, sivu 4
* Röykkyläkirja julkistetaan 10. elokuuta, s. 5
* Sakkolan porsaita Espoossa, s. 6-7
* Kaupunginjohtajan tervehdys, s. 6-7
* Sakkola-juhlien ohjelma ja ajo-ohje, s. 8-9
* Taiteilijan ura alkuu opettajan pilapiirroksesta, s. 10-12
* Tunnelmia Karjalaisilta Kesäjuhlilta Tampereelta, s. 12-15
* Metsäpirtissä juhlittiin yhdessä, s. 16-20
* Kirvesmäki Kerho kotikonnuilla ja 20-vuotisjuhlat, s. 22-23
* Vuoksela-juhlassa: Karjala on itseisarvo, s. 24-25
* Virkin virkkeet: Elokuuta odotellessa, s. 26
* Vuokselan kyläkirjahankkeet, s. 27
* Muistojen matka Kuninkaanristiin, s. 28-29
* Kupariset Äänisen aalloilla, s. 30-31
* Kalakurkien matkassa Karjalassa, s. 32-33
* Sakkola-Museo kutsuu käymään, s. 34
* Kuka täydentäisi arkistojen antia, s. 35
* Matti muistelee: Anninpuu auttoi ahtamisessa, s. 36
* Valtion ostoskortti vaikutti ruokaperinteeseen, s. 37
* Karhunpennuille velliä ja sotapojille kahvia, s. 38
* Evakkoesineet esillä, s. 39
* Huumoria, s. 39
* Vanha lehtileike: Karjalaiset ovat karjaa, s. 40-41
* Valmistuneita, merkkipäiviä, poisnukkuneita, s. 41-45
* Viskarien sukukokous, Vilakkalan Eevat kokoontuvat, s. 46
* Kyläkirjoja valmiina ja tekeillä, s. 47
* Yhteystiedot, s. 48.

Sakkola-Museo
on kesäisin avoinna
tiistaista perjantain
kello 11-17,
viikonvaihteessa
kello 12-16.

Tervetuloa!

SEURAAVA LEHTI
ilmestyy
syyskuussa.
Aineistot toimitukseen
29.8. mennessä,
kiitos!

Sakkola-Säätiön
60-vuotishistoriikki
Lähes 100 sivua,
värikuvin,
10 euroa kpl.
Tilaa omasi!
p. 040 730 2622

Museon ryijylahjoituksesta

Kesäkuun Suvannon Seudussa kiiteltiin Sakkola-Museon saamista lahjoituksista, joita edelleen mielihyvällä otetaan vastaan.

Tarkennuksena todettakoon, että museolle saatu Maamiehen ryijy on lahjoitus Mikko ja Anna-Mari Rastaan suvulta. Ryijyn on kutonut Elma Huuska, o.s. Rastas.

PAUKUN PALSTA

Jenkittelyä ja ryssittelyä

Olen seurannut mielenkiinnolla Suomen tiedotusvälineissä harrastettavaa jenkittelyä ja ryssittelyä. Molempia sanoja käytetään nykyään aika rohkeasti ollenkaan ajattelematta sanojen alkuperää. Uskoakseni monet toimittajat ja kielenkääntäjät eivät edes tiedä, mistä nämä sanat ovat saaneet alkunsa.

Jenkki -sanalla on historialliset juurensa 1700-luvun alkupuolella, jolloin brittiarmeijassa palvelevista amerikkalaisista sotilaista alettiin käyttää kohtuullisen neutraalia sanaa ”yankee”. Negatiivisen latauksensa sana sai Yhdysvaltain sisällissodan aikana, jolloin etelävaltiolaiset kapinalliset alkoivat kutsua pohjoisvaltiolaisia jenkeiksi. Suomeen sijoitettuna jenkki sana tarkoittaa lähinnä samaa kuin ”lahtari”, jota nimeä Suomen punaiset kapinalliset käyttivät valkosuomalaisista.

Historiallista taustaa vasten ajateltuna tuntuu koomiselta, että urheilutoimittajat kertovat jonkun koripallojoukkueen jenkkivahvistuksista, kun kyseessä on pitkä, mustaihoinen afroamerikkalainen mies, jota minun lapsuudessani kutsuttiin ilman sarvia ja hampaita neekeriksi. 1860-luvulla neekeriorjat elivät etelävaltioiden alueella eikä heitä tuolloin parhaalla tahdollaankaan voinut kutsua jenkeiksi.

Kielenkääntäjät käyttävät amerikkalaisista sumeilematta jenkki-sanaa elokuvien käännösteksteissä, vaikka englannin kielellä lausutuissa vuorosanoissa on puhuttu amerikkalaisista, ei jenkeistä.

Ryssä -sana puolestaan tulee kieleemme lähinnä ruotsin- ja miksei myös venäjänkielestä. Ennen itsenäisyyden aikaa koettiin lähinnä loukkaavaksi, jos venäläisiä nimitettiin venäläisiksi. Kansan ja varsinkin ruotsinkielisen sivistyneistön piirissä puhuttiin aina ryssistä.

Kielteinen painotus ryssä -sanalle muodostui sortokausien aikana 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa ja myöhemmin toisen maailmansodan aikana. Tänä päivänä ryssittely koetaan negatiivisena, mutta puhuttaessa autonomian ajasta tai sota-ajasta, sanaa voidaan mielestäni hyvinkin käyttää.

Neuvostoliiton kansalaisia kutsuttiin 1970- ja 1980-luvulla neukuiksi. Pidin silloin neukku sanaa loukkaavana. Ja varsinkin nyt, kun neuvostovalta on kaatunut, voimme kuvitella, miten pahalta venäläisistä tuntui, kun heitä kutsuttiin neukuiksi.

Olen kuullut jonkun puhuvan ”ryssän vallan ajasta”, kun hän tarkoittaa Venäjän ja miksei Suomenkin neuvostoaikaa. Sanat ja tarkoitusperät näyttävät mennä aika pahasti sekaisin.

Elokuvien kielenkääntäjät käyttävät viljalti verbiä ”ryssiä”. Tämä sana on mielestäni huomattavasti loukkaavampi venäläisiä kohtaan kuin jos heitä kutsutaan ryssiksi. Jos joku ryssii jonkun homman, niin asia on todellakin mennyt pahasti pieleen.

Toki venäläinen -sanaakin käytetään jonkin verran kielteisessä sävyssä. Vanhat karjalaismummot kertoivat joskus kiireessä siivonneensa vennäiksi. Me kaikki Venäjällä käyneet voimme kuvitella millaista siivoamista se on ollut.

Puhuin kerran jostain historiallisesta ajasta keskustellessamme ryssistä. Tähän eräs entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen tullut rouva kivahti:

– Sine sanot mine ryssä. Mine sanon sine tsuhna.

– Sano, mitä sanot. Ei se minua haittaa. Voin minä olla tsuhnakin, vastasin.

Eikä kyseinen rouva ollut edes venäläinen, vaan Venäjän vähemmistökansallisuuksien edustaja.

Loppujen lopuksi se on meistä kaikista itsestämme ja omasta itsetunnostamme kiinni, miten me koemme sen, millä nimellä meitä nimitellään.

Hannu J. Paukku
Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Kansikuvassa esipolven ääni soi yhä

Metsäpirtistä kotoisin oleva Katri Peltonen, Kakko-tätik-si kutsuttu, oli Peräseinäjoella evakossa 1944-48. Sieltä hän muutti kanteleineen Yläneelle, kun perhe sai täältä asutustilan.

Peräseinäjoella seuroissa käydessään Katri tykästyi virsikanteleeseen siinä määrin, että hän tilasi soittopelin itselleen Suomussalmelta. Tiedossa ei ole kuka sen rakensi.

Tämä virsikannel oli alunperin varustettu kolmella teräskielellä. Katri halusi kuitenkin itselleen bassokielen. Niinpä kielen metallikuori poistettiin ja esiin tuli bassoäänellä soiva luonnonsuoli. Katri ei tarvinnut useampia kieliä. Hartsina hän käytti luonnonpihkaa.

Virsikannel on edelleenkin hyvässä soittokunnossa. Viimeksi sitä kokeili juhannuksena seitsenvuotias Riina.

Airi Kosonen

* Tytöt ei lopu kirkost eikä kukat tattarist. (Sakkola)

* Parves ku pahat tehtii ni renk-Jussii vio rienotoa. (Sakkola)

* Puntari nenäs o kaik kallista. (Metsäpirtti)

* Ain se ukonilma o kovemp ku akanilma. (Sakkola)

TURKKISEN TURINAT

Tapaamisia ja tuttavuuksia

Kesäjuhlien ja kotiseutumatkojen aika on parhaimmillaan. Vuokselajuhlien jälkeen tavattiin Tampereella tuttuja ja marssittiin Pyynikiltä Ratinaan karjalaisten ja heidän ystäviensä voimalla.

Mielenkiintoisinta oli sotakorvausseminaari, jonne töihin oli Pilviniemen Eero meikäläisen tällännyt. Mukavaa oli myyntipisteessäkin touhuta muitten Sakkola-Säätiön talkoolaisten kanssa.

Tuikkasinpa ulkoministerillemme Stubbille porsashatun Brysselin matkojen evästykseksi. Ovathan nuo elintarvikeasiat nykyään vahvasti tapetilla. Toivottavasti rotuporsaiden seuraajat saavat riittävästi huolenpitoa yhteisen Euroopan foorumilla.

Seuraavaksi oli vuorossa nauttia räisäläläisten vieraanvaraisuudesta Harjavallassa. Soili-vaimon kanssa saimme kokea mieleenpainuvan, herkän juhlan. Räisäläläisten evakkojen kohtalot Elisenvaarassa kesällä -44 eivät jättäneet ketään kylmäksi. Lasten, naisten ja vanhusten osa oli ankea massapommitusten jaloissa aukealla ratapihalla. Moni on nyt vasta voinut purkaa vuosikymmenten tuskaansa sielunsa sopukoista. Toivottavasti muutkin evakot saavat tilaisuuden kertoa tuntojansa meille nuoremmille sukupolville ja jättää viestinsä sodan mielettömyydestä ja toisaalta niistä sankaritarinoista, joita niin evakkomatkalla kuin rintamalla syntyi toimittaessa Suomen itsenäisyyden puolesta.

Nuoran Markun kyydillä vierailimme heinäkuun alkupäivinä Norjassa Lempäälän ystävyyskunnassa Övre Eikerissä. Neljän vunukan kanssa matka oli eläväinen. Linja-automatkalla ehti jututtaa mukanaolijoita sekä kertoilla karjalaisuudesta ja rotuporsasperinteestä.

Varsinkin norjalaiset isäntämme olivat evakkotarinoista hyvin kiinnostuneita ja kyselivät mahdollisuuksista vastavierailun aikana pistäytyä rajan takana Pietarissa ja kannaksella.

Valitettavasti etäisyydet ja varsinkin edelleen takkuilevat rajamuodollisuudet heikkokuntoisten kannaksen teiden ohella tekevät siellä pistäytymiset liian hankaliksi.

Heinäkuun kolmannen viikonvaihteen Sakkola -matkallamme vietimme rajatungoksessa Markun autossa ja tullin passijonoissa kuutisen tuntia. Ikääntyville evakoille ja heidän jälkeläisilleen soisi sujuvammat kotiseuturetket niin kauan, kun he jaksavat ja viitsivät kankean byrokratian lävitse jonottaa.

Oman lisänsä tuovat kokemattomat ulkomaiset ryhmät, joiden kuljettajat ja matkanjohtajat tulppaavat läpikulun. Paremmalla viranomaisopastuksella saataisiin helposti rajamuodollisuudet sujumaan. Nyt kanssamatkailijat hoitavat kykyjensä mukaan neuvontaa. Toisaalta sekamelskassa ehtii tutustua moniin kansallisuuksiin. Nyt juttelin ranskalaisten, brasilialaisten, perulaisten ja espanjalaisten kanssa heidän odotuksistaan ja kerkesinpä hivenen levittämään rotuporsasaatetta lippalakkia ja paidanrintamusta esitellen.

Oltermannimme Yrjö Raaska oli matkamme tietopankki. Hänen vieressään

Kirkkomaan aitausta tarkastelivat sen suunnittelija Eero Pilviniemi, veteraani Yrjö Raaska sekä jälkipolvistaan Antti Rostila ja Mikko Moisio.

istui suurimman osan matkaa joku seurueestamme haastatellen Yrjöä niin sodan ajasta kuin rauhan hetkistä Sakkolassa.

Kyydissä oli muitakin veteraaneja ja evakkoja. Saimme rautaisannoksia useamman kerran talvisodan alusta ja lähdöstä evakkoon Riiskasta, Petäjärveltä, Hovinkylästä ja kirkolta keskeytyneen rippikoulun myötä. Sanalla sanoen saimme kokemuksia ja tietoa koko elämän kirjosta noina vaikeina vuosina. Vierailut Sakkolan hautuumailla ja Keljan Runteenmäellä toivat oman lisänsä matkaamme. Ehdimme siinä ohessa vierailla Räisälän kirkolla, Käkisalmen markkinoilla ja Konevitsan luostarisaarella.

Mielihyvää koin nyt muistopuistossamme Sakkolan kirkon raunioilla. Venäläinen osapuoli oli sopimuksen mukaisesti tehnyt ketjuaidan kivipylväiden varaan Pilviniemen Eeron suunnitelmia seuraten. Kunnanjohtajatar Ludmila Ivanova ja monien tuttu liikemies Sasha Kulikov olivat sanansa mittaisia. Oli ilo pistäytyä heitä kiittelemässä. Myös Keljan muistomerkin toteutusta uudella tavalla lupasi kunnanjohtajatar syksyn mittaan hoitaa venäläisessä byrokratiassa.

Tämän lehden ilmestyessä uskon uuden kyläkirjan eli röykkyläläisten urakan olevan valmis.

Kiitokset ja onnittelut teille kirjan tekoon vaikuttaneille. Kun riiskalaiset saavat työn alla olevan kyläkirjansa valmiiksi, on Suvannon eteläpuoli hoitanut urakkansa. Tällä hetkellä olen toiverikas myös pohjoispuolen asioista, kun Kiviniemen ja Kasarmilan suunnallakin on myönteistä liikehdintää.

Toivotan kaikille lehtemme lukijoille hyvää kesää ja terveisiä Sakkola-juhliin Leppävaaraan.

Kiitoksia Sakkola-Seuran puuhaväelle juhlien järjestämisestä. Tällä kertaa jätän juhlan väliin. Vanhin vunukkamme Ella pääsee ripille samaan aikaan Lempäälän kirkossa ja Hannu-äijä haluaa kokea tuon ainutlaatuisen hetken perheemme elämäkaaressa.

Terveisin

Hannu Viljonpoika Turkkinen

Röykkylä-kirja julkistetaan Sakkola-juhlilla

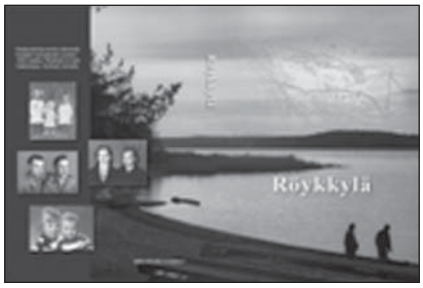

Uusin Sakkolan kyläkirjoista on Röykkylä, joka kertoo kylän virkeästä elämästä 1900-luvun ensimmäisellä puoliskolla monesta eri näkökulmasta. Lukijoille tulevat tutuiksi niin Röykkylän historia, maantiede ja talot kuin niiden asukkaatkin.

Teksteissä maailmanpolitiikan muutokset yhdistyvät perhetapahtumiin ja vaikuttavat dramaattisesti monen kirjoittajan henkilökohtaiseen historiaan.

Pikku sattumukset nivoutuvat suuriin muutoksiin. Kaikessa kuultaa haikeat mutta lämpimät muistot.

Kirjan kruunaa runsas kuvitus; vanhat valokuvat on korjattu tietokoneella entiseen loistoonsa.

Kirja on oivallinen lahja kaikille meille, joiden sukujuuret ovat Röykkylässä, ja muillekin karjalaisuudesta kiinnostuneille. Kirjassa on yhteensä 320 sivua sekä runsaasti valokuvia ja karttoja.

Kirja julkistetaan Sakkola-juhlilla Espoon Leppävaarassa sunnuntaina 10.8. klo 12. Tervetuloa paikalle ja tutustumaan painotuoreeseen kyläkirjaan!

Kirjan on koostanut työryhmä (kuvassa), jonka lisäksi materiaalia on saatu monelta muulta taholta ja yksityishenkilöltä. Kiitos kaikille hankkeeseen osallistuneille ja kirjan kustantaja Sakkola-Säätiölle.

Kirjaa voi tilata toimihenkilöiltämme.

Röykkylä-kirjan toimituskuntaa. Kuvassa vasemmalta Yrjö Pitkänen, Ulla Vulli, Ari Palomäki, Maija Kuparinen, Pentti Karppanen, Mauno Karjalainen, Veikko Huuska, Heikki Karjalainen ja Pekka Karppanen.

Sakkolan porsaita kansainvälisessä Espoossa

Espoo on nuori ikäisekseen. Kaupunki ja seurakunnat viettävät tänä vuonna yhteistä 550-vuotisjuhlaa, vaikka tämä nykyään Suomen toiseksi suurin kaupunki perustettiinkin vasta 1972. Juhlavuoden teema ”Silta” puhuu espoolaisuudesta yhdistämässä kaupunkiin viime vuosikymmeninä tulvineita kansanryhmiä, myös karjalaisia. Siihen teemaan sopii hyvin myös sakkolalaisten pitäjäjuhla.

Espoon tarina alkoi, kun pappi Henricus hevosineen vaelsi vuonna 1458 Kirkkonummen emäpitäjästä Espooseen. Espoon talonpojat olivat luvanneet koota viljaa ja muita elintarvikkeita pappinsa hengenpitimiksi ja harmaakivikirkon seinien kivenmurikoiden kerääminen oli pantu alkuun. Helsinki oli tuohon aikaan vain pari ränsistynyttä puutaloa Helsinginkosken rannalla.

Nyky-Espoo on kansainvälistyvä kaupunki. Se sopii hyvin karjalaisille, jotka ovat aina joutuneet elämään eri kulttuurien kohtauspisteissä. Tämän päivän Espoo on yhdessä suhteessa kuin vanha Viipuri: Suomen kansainvälistyvin kaupunki.

Espoon Sakkolantie erkanee Suomen vilkkaimmalta liikenneväylältä, Kehä I:ltä kohti Laajalahden suojeltua linturuovikkoa. Kuva: Simo Repo.

Karjalaisia kadunnimiä

Sotienjälkeinen Espoo oli pieni ruotsinkielinen maalaiskunta. Espoon sankarihautausmaan 152 kivipaadessa lähes kaikissa on ruotsinkielinen nimi. Ruotsinkielinen Espoo ei talvisodan eikä jatkosodan jälkeen ollut karjalaisten asutuskunta.

Ensimmäiset karjalaiset lienevät asettuneet Espooseen rakennettuihin rin-

Kaupunginjohtajan tervehdys Sakkola-juhlille

Kesän Sakkola-juhlia vietetään elokuun kymmenes päivä Espoon Leppävaarassa. Espoo on oiva valinta juhlapaikaksi, sillä kaupunki on koko vuoden täynnä juhlatunnelmaa. Tänä vuonna Espoo viettää 550-vuotisjuhliaan.

Espoon juhlavuoden yhtenä tavoitteena on yhteisöllisyyden lisääminen ja espoolaisen identiteetin vahvistaminen. Tähän saamme varmasti hyvää esimerkkiä Sakkolan pitäjäjuhlista ja Sakkola-Säätiön toiminnasta. Yhteisöllisyys syntyy siitä, että ihmiset kokoontuvat yhdessä läheiseltä tuntuvien asioiden ääreen. Oma lähiympäristö ja elinpiiri – nykyinen tai jo taakse jäänyt – ovat varmasti tärkeimpiä ihmisiä yhdistäviä tekijöitä.

Espoo on kaupunkina omaleimainen. Kaupunki on maan toiseksi suurin ja väestön kasvu on viimeisten vuosikymmenten aikana ollut huimaa. Peruskivenä kaupungin identiteetille on alueen oma, hyvin pitkä historia. Toisaalta leimaa antava piirre on se, että kaupunkiin on muuttanut vuosien saatossa hyvin paljon asukkaita, joiden juuret ovat jossain muualla. Kaupungin suurimman kasvun käynnistymisen aikaan rajan taakse jääneiltä alueilta, Sakkolastakin, muutti Espooseen väestöä. Tästä muistuttamaan annettiin Leppävaaran eteläpuolella sijaitsevan Laajalahden alueelle kadunnimistö menetetyn Karjalan kuntien mukaan. Kadunnimien joukosta löytyy myös Sakkolantie.

Espoolaisuus voikin olla myös sitä, että juuret ovat muualla, mutta nykyinen koti sijaitsee täällä. Itsekin kuulun joukkoon, joka on saapunut Espooseen muualta. Koen silti Espoon omakseni. Juhlavuotemme teemaksi on valittu silta, joka voi mielestäni kuvata myös tätä yhteyttä. Olemme espoolaisia, mutta siltaa pitkin voimme luoda yhteyden toiseen paikkaan, toiseen aikaan tai

tamamiestaloihin Leppävaaran ja Tapiolan välissä sijaitsevaan Laajalahteen. Laajalahdessa ovat kaikki Karjalan Kannaksen kunnat saaneet oman nimikkokatunsa. Pääkatuina Laajalahtea halkovat Muolaantie ja Kirvuntie. Kehä ykkösen ja Laajalahden maankuulujen lintukosteikkojen välissä kulkee myös Sakkolantie, suosittu ulkoiluväylä, jonka varrella nököttää nykyäänkin vain muutama talo.

Toisen polven karjalaisuutta

Karjalaisten suurvaellus Espooseen alkoi 1950-luvun lopulla pientiloille asutettujen karjalaisten suurperheiden lasten purkautuessa pääkaupunkiseudulle osana suomalaisen yhteiskuntarakenteen suurta muutosta. Tapiolasta alkanut Espoon rakentaminen antoi kaupunkilaiskodin myös tuhansille ja tuhansille karjalalaisille. Karjalaiset ovat olleet oleellinen osa Espoon kasvua. Tänään Espoon puhelinluettelo vilisee karjalaisia sukunimiä.

Sakkolalaiset asutettiin sotien jälkeen suurimmaksi osaksi Tampereen seudulle. Sakkolassa syntyneitä tai vuonna 1939 Sakkolassa asuneita on Espoossa parhaimmillaankin ollut alle sata. Heidän lukunsa on luonnollisista syistä johtuen hitaasti laskemassa.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki sijaitsee Espoon tuomiokirkon keskiaikaisten kiviseinien juurella. Kuva: Eija Harju.

Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki on Espoon tuomiokirkon seinustalla. Tämä pääkaupunkiseudun vanhin rakennus seinämaalauksineen ja sankarihautoineen kertoo suomalaisen kansan yhteisestä historiasta ja turvautumisesta Korkeimman kaitselmukseen historian katkerimpinakin hetkinä.

Pääkaupunkiseudun karjalalaisuuden vankkana keskuksena on Karjala-talo Helsingin Käpylässä. Sakkola-Seura toimii pääkaupunkiseudullakin sakkolalaisten ja heidän lastensa kulttuurillisena yhdyssiteenä. Espoon Karjalaiset r.y. kokoaa kaikkia Espoossa asuvia karjalaisia.

Simo Repo

---

vaikkapa toisenlaiseen kulttuuriin tai toiseen sukupolveen. Silta symboloi toisen puoleen ulottamista ja sitä kautta yhteistyön merkitystä.

Porsaspitäjä Sakkolan pitäjäjuhlien pitopaikaksi valittu Leppävaara tuo mieleen myös erään porsaisiin liittyvän yhteyden espoolaiseen historiaan: taiteilija Ville Vallgren muutti vuonna 1913 Leppävaaraan, taiteilijaystävänsä Akseli Gallén-Kallelan naapuriin. Vallgrenien kotitalouden erikoisuuksiin kuului lemmikkieläimenä pidetyt kaksi porsasta, jotka tarinan mukaan seurasivat isäntäväkeään kaikkialle. Naapurisopua koeteltiin, kun Gallén-Kallelan koirat pistelivät possut poskeensa. Kaikeksi onneksi naapurit saivat kuitenkin erimielisyytensä sovittua. Näin siis Espoostakin löytyy Sakkolan tavoin porsaisiin liittyvää historiaa.

Parhaillaan vietettävä juhlavuosi on meidän kaikkien, espoolaisten ja muualta saapuvien vieraiden yhteinen - tavoitteena on, että mahdollisimman moni lähtee juhlaan mukaan. On mukavaa, että Sakkolan pitäjäjuhlat tuovat omalta osaltaan hyvää esimerkkiä yhdistävästä kotiseutuhengestä sekä rattoisaa juhlatunnelmaa täydentämään kaupunkimme kesäohjelmaa.

Haluan toivottaa lämpimät onnittelut 61-vuotisjuhliaan viettävälle Sakkola-Säätiölle ja juhlat järjestävälle 46 vuotta täyttävälle Sakkola-Seuralle. Samalla toivotan pitäjäjuhlien vieraat sydämellisesti tervetulleiksi Espooseen. Mukavaa juhlapäivää!

Marketta Kokkonen
kaupunginjohtaja

Sakkola-juhlat Espoon Leppävaarassa 10.8.2008

JUHLAOHJELMA

PÄIVÄNAVAUS

Pyhäaamun rauha
Espoon puhallinorkesteri
johtaja Simo Kanerva

Puhe
Rovasti Simo Repo

RUOKAILU
Leppävaaran lukion
ruokasalissa
klo 11.00-13.00

PÄÄJUHLA
liikuntahallissa klo 13.00

Kahvila,
taidenäyttely ja
kyläkirjaesittelyt
juhlapaikalla
klo 11.00-15.30

Seppelpartio
Elina Laine
Markku Naskali

Juhlan kuuluttaja
Heikki Karjalainen

Juhlan tukija:
KEKKILÄ

PÄÄJUHLA

Tervehdyspuhe
Leena Rantakari

Karjalan jääkärien marssi
Espoon puhallinorkesteri

Sikermä Malmstenin lauluja
Espoon puhallinorkesteri

Juhlapuhe
Martti Kätkä

Karjalaisten laulu
yhteislaulu

Lausuntaa
Maire Härus

Kanteleensoittoa
Liisa Antila

Tervehdykset
** Espoon kaupunki*
** Espoon kirkkoyhtymä*
** Sakkola-säätiö*
** Sakkola-juhlat 2009, Pirkkala*

Laulua
Espoon mieslaulajien lauluryhmä,
säestäjä Rolf Storsjö

Lausuntaa
Hannu Huuska

Tenavat
Aikuinen-lapsiryhmän esitys
Sari Parkkinen & Vesa Kari

Päätössanat

Maamme

Tervetuloa koko päiväksi Sakkola-juhlaan!

Sakkola-juhlien juhlatoimikunta toivottaa kaikki sakkolalaiset ja karjalaisuudesta kiinnostuneet jälkipolvineen ja ystävineen pitäjäjuhlille Espoon Leppävaaraan sunnuntaina 10. elokuuta.

Juhlatoimikunta toivoo väen tulevan paikalle jo hyvissä ajoin: ruokailu alkaa kello 11, ja samaan aikaan käynnistyy myös taidenäyttely, kyläkirjaesittelyt ynnä tietysti tarinointi tuttavien ja toivottavasti myös uusien tuttavuuksien kanssa!

Röykkylän painotuoreen kyläkirjan julkistus on puoliltapäivin, ja varsinainen juhlaohjelma alkaa kello 13.

Tilaisuus alkaa päivänavauksella, pyhäaamun rauhan hartaudella, jossa puhuu rovasti Simo Repo.

Pääjuhlaa avaa sen jälkeen Sakkola-Seuran puheenjohtaja Leena Rantakari. Ohjelmassa on luvassa musiikkia, laulua, lausuntaa, ja vunukat, piipahtavat näyttämöllä.

Juhlapuheen pitää Martti Kätkä.

Viereisellä sivulla on ohjelman tarkempi versio, ja ohessa alla ajo-ohjeita juhlapaikalle. Tervetuloa suurella joukolla Sakkola-juhlille!

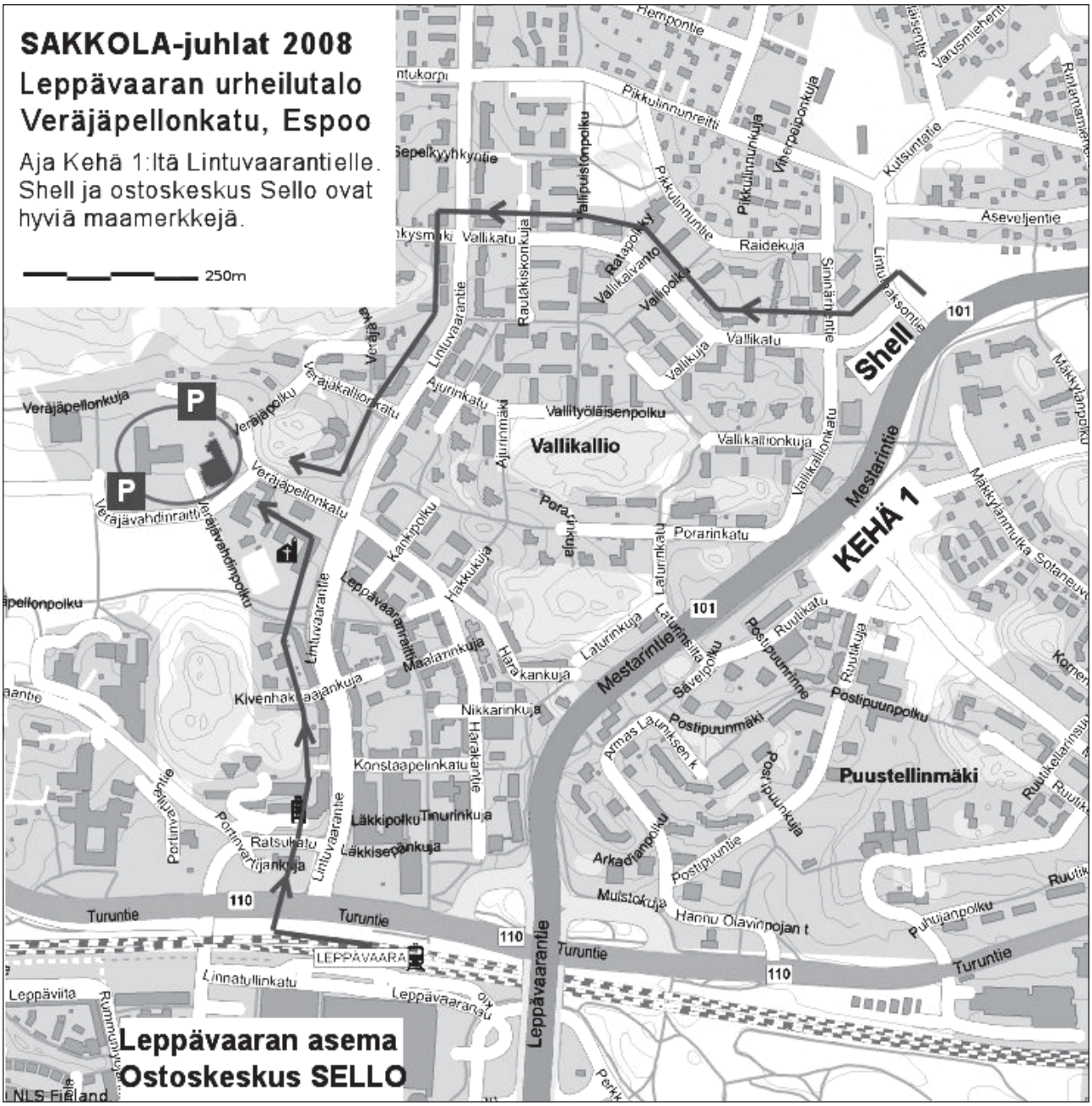

Aaro Loposen taiteilijanura alkuun opettajan pilapiirroksesta

Sakkola-juhlilla on esillä taidenäyttely, joka on Harapaisista kotoisin olevan taiteilija Aaro Loposen käsialaa. Eero Pilviniemi on haastatellut häntä ja tehnyt kertomuksen Suvannon helmi -kirjaan. Ohessa otteita tekstistä, joissa Loponen kertoo elämänvaiheitaan.

– Synnyin Haparaisissa talollisen Johannes (Juho) ja Lyydia Maria (o.s. Pehkonen) Loposen seitsemäntenä lapsena 19.2.1928. Meillä oli tyypillinen kannakselainen maanviljelystila muodostuen kahdeksasta eri lohkosta. Perheemme asui aluksi Rapamäen Aholassa, Kärtiehaaroissa, isovanhempieni Pekka ja Liisa Loposen luona, kunnes muutimme Korvenkolkan Onnelaan.

– Isoisäni, Pekka Loponen, oli tunnettu kauppias, liikemies, kronikoitsija ja ennen kaikkea runoilija. Hän toimi pitkään Käkisalmen Sanomien avustajana ja runojen kirjoittajana, kirjoittaen asiansa aina runomuotoon. Talomme vintillä oli paljon Käkisalmen Sanomien vedoksia eli korehtuureja. Valitettavasti ne jäivät sinne sodan jalkoihin. Erikoista oli myös naapurien auttaminen veroilmoitusten teossa, nekin hän laati runomuotoon. Esimerkkinä tästä verotuslautakunnan puheenjohtajalle osoitetusta vastauksesta, kun verottaja karhusi tuloilmoitusta: ”Kortin laitoit aivan suotta. On jo kohta kolme vuotta, Impi kun kotoa lähti. Harvoin häntä täällä nähty! Kävi karjanhoidon koulun. Kerran ol’ kotona joulun. Karjakko tuli komia, mut’ ei lehmänsä omia. Veivät hänet Hatakalle. Metsäpirttihin hän meni, siellä maksut kunta peri”.

– Muistan kuinka isoisä istui kauppaliikkeessään aina keinutuolissa muki kädessään. Töitä en nähnyt hänen tekevän, johti vain pientä sekatavarakauppaansa. Hän taisi olla oman aikansa liikemiehiä. Pekka Loponen oli perustamassa myös Haparaisten Osuuskassaa.

– Meitä oli kahdeksan sisarusta, Einari, Vilho, Väinö, Sulo, Hilkka, Erkki, Aaro ja Pentti. Vanhimmat meistä osallistuivat maatilan töihin ja porsaskauppaan. Vanhin veljeni Einari kävi sekatöissä Riiskassa Tenkasen Esan sahalla ja myllyllä. Vilho oli muiden Haparaisten miesten kanssa Suursuon työmaalla.

Veljekset Aaro, Erkki ja Pertti Loponen. Kuva kirjasta Suvannon helmi 2008.

– Veljeni Vilho oli itseoppinut haitaristi. Kerran hän lupasi minulle markan, jos oppisin soittamaan ”Humupekan”. Minä tienasin sen markan, mutta muusikon ura jäi kyllä pelkäksi haaveeksi. Tosin haaveilin usein pääsystä Viipurin Musiikkiopistoon, varsinkin Heimo Haiton innoittamana. Paimenessa ollessani lauloin aina niin, että metsä raikui.

– Haluan kertoa tapauksesta, joka oli vähällä romuttaa myös haaveet taiteilijan urasta. Tämän tarinan kirjoittajan isä, Eero Patja, oli veljensä Laurin kanssa kaatamassa isoa koivua, kun jäin sen alle. Pelastuin ihmeen kaupalla jäämällä kahden oksan väliin enkä rungon alle.

– Kotini oli kannustava ja virikkeitä antava. Sain aina halutessani piirtää, sitä ei koskaan kielletty.

Haparaisten kansakoulussa opettajina olivat Jenni ja Emil Merjamo.

– Kouluajoilta muistan muutaman erikoisen tapahtuman. Opettaja kertoi uskontotunnilla jostakin profeetasta mainiten myös vaimon nimen. Silloin joku luokkakaverini nousi ylös ja huomautti opettajalle, että oli sillä miehellä toinenkin vaimo. Poika osasi läksynsä. Kaikesta tästä oli kuitenkin seurauksena se, että hän seisoi lopputunnin nurkassa.

Kerran yhdellä Keljan pojalla oli mukanaan koulussa ilmeisesti kantopommin nalli.

– Kotimatkalla päätimme räjäyttää erään naapuritalon ulkohuusin. Eihän siitä mitään tullut. Koulussa asiasta kuitenkin tiedettiin jo seuraavana aamuna. Pelkäsimme pahinta mahdollista, mutta opettaja Merjamo pitikin meille vain valistussaarnan, kertoen mitä kaikkea meille olisi voinut tapahtua. Emme saaneet muuta rangaistusta.

– Kerran koko luokkaa kohtasi sikotautiepidemia, vain minä säilyin terveenä. Ainoana oppilaana sain niinä päivinä tehokasta opetusta.

– Muita harrastuksiani oli urheilu ja ennen kaikkea juokseminen ja siinä Kermisen poikien voittaminen. Korvenkolkan lähellä oli Kermisenmäki ja siellä asuvien Kermisen poikien kanssa meillä oli jatkuvasti maaottelu paremmuudesta. Haparaisissa ei ollut urheilukenttää. Meidän lähellä oli paljas aho, jossa heitimme keihästä, työnsimme kuulaa ja harrastimme muita kenttälajeja. Korvenkolkassa oli kolmen tien muodostama kolmio, missä juoksukilpailut tapahtuivat. Muistan hyvin erään maaottelun Kermisen poikien kanssa. Korvenkolkan isot pojat olivat jostakin syystä poissa ottelusta, mutta onneksi minä voitin ja pelastin maineemme. Olin ikäisteni joukossa useimmin nopein juoksija.

– Koulussa ei pelattu muistini mukaan pesäpalloa, jalkapalloa kylläkin. Voitin aina luokkani 60 metrin juoksun. Syksyllä 1939 jokaiselta luokalta valittiin tyttö ja poika Sakkolan pitäjän koulujenvälisiin kilpailuihin. Minutkin valittiin, mutta tuleva sota esti kilpailut.

Suojeluskunta ja Sakkolan Jäntevä järjestivät kilpailuja.

– Kerran Vilakkalassa oli hiihtokilpailut. Matka oli pitkä, mutta asia oli niin tärkeä, että minä menin hiihtämällä katsomaan hiihtäjäsankareita. Paikalliset urheilijat olivat meidän suuria suosikkeja. Turkkisen Vili, Kuoppa ja Karonen olivat kovia juoksijoita ja minun idoleitani, muistelee Loponen.

Elämää uusilla asuinsijoilla

Aaro Loponen muistaa viimeisen koulupäivän syksyllä 1939.

– Koulun ikkunat olivat Keljaan päin ja yht'äkkiä tielle nousi sankka pölypilvi ja näimme kuinka sotilasosasto marssi kohti Taipaletta. Lähtiessäni kotiin näin koulun pihalla kuulantyönnössä käytettävän kuulan. Nostin sen käteeni, vein sisälle, koputin opettajahuoneen ovelle ja palautin kuulan, sillä eihän kuula saanut jäädä ulos vaikka koulu loppuikin.

– Tuo tilanne on jäänyt pysyvästi mieleeni, samoin hienot hiekkarannat, jossa uimme ja söimme kesäisin vadelmia.

Koulun ulkorakennuksessa oli suojeluskunnan asevarasto, konekiväärejä ynnä muita seita. Rajan takana paistoi kuu. Se olikin venäläisten tähystyspallo. Sotilaat kävivät meillä YH:n aikana kuuntelemassa radiouutisia.

– Kuului voimakasta lentokoneiden ääntä. Neljä venäläistä hävittäjää ilmaantui kylän päälle. Ilmatorjunta alkoi ampua. Talvisota oli alkanut. Sitten kaksi sotilasta, joihin olimme ystävystyneet, tulivat täysissä sotavarusteissa ilmoittamaan meille, että on lähdettävä kahden tunnin kuluttua sotaa pakoon.

– Matka vei Kangasalan Kuohenmaahan, josta emme mitään tietenkään tienneet, alkoi kuorma-auton avolavalla Sakkolan asemalle. Härkävaunun ovesta näkyi viimeinen kuva palavasta Sakkolasta. Välillä tuli junan vaihto. Äiti ja me kolme poikaa jouduimme junanvaunuun, jossa oli sotilaita. Konduktööri eli vielä rauhan aikaa ja tunnollisena virkamiehenä ilmoitti, että tämä on ensimmäisen luokan vaunu ja että meidän on siirryttävä toiseen vaunuun. Silloin eräs upseeri sanoi komentajan äänellä, että nämä eivät siirry täältä mihinkään. Saimme häneltä vielä isot juustovoileivät.

Pakomatka jatkui kohti Hämettä ensimmäisessä luokassa. Ensimmäinen pysähdys oli Rantasalmella, sitten Urjalaan, keväällä Vesilahteen.

– Vesilahdessa jatkettiin koulunkäyntiä ja opeteltiin yhteiseloa hämäläispoikien kanssa, välillä tapeltiin. Taiteilijaurani alkoi täällä: piirsin laulutunnilla opettaja Nopolasta pilapiirroksen – ja sain jälki-istuntoa!

Sitten tuli tieto, että lopullinen ja viimeinen pysähdys olisi Kangasalan Kuohenmaalla.

– Taas keskeytyi koulun käynti. Taisi olla vapunpäivä, vuosi oli ainakin 1941, kun kuorma-auto tuli noutamaan. Olimme ystävystyneet talonväen kanssa. Talon tyttäret jäivät itkemään navettaan ikävissään, näin minä 12-vuotiaana arvelin, mikseivät tulleet hyvästelemään. Lähetin sitten Allille Kuohenmaasta kortin, johon kirjoitin "Mitä on elämä ilman Sinua – ei mitään". Tekstin varastin Rymy Eetun sarjakuvasta, Loponen tunnustaa.

– Tulimme Kangasalalle Tampereen kautta. Tampere näytti suurelta kaupungilta ja tultuamme Kangasalalle, se näytti siltä miltä runoilija oli sen laulussa kuvannutkin. Tie kääntyi oikealle ohi Liuksialan kartanon. Tiesin jo silloin, että kartanossa oli asunut eräs Katariina Maununtytär. Alkoi tuntua siltä, että tämä Kangasala on meille sopiva paikka olla ja asua! Matka jatkui, talot harvenivat, puut tihentyivät, tuli metsää..

– Mielikuvat alkoivat muuttua, runoilija taisikin viettää kesiään muualla, Vehoniemessä.

Olimme nyt Kuohenmaassa ja tunnelma oli maassa. Täällä ei ollut sellaisia hiekkarantoja, joihin olimme tottuneet Haparaisissa. Kylä eli omaa hiljaista elämäänsä. Puhuttiin "meilän" ja "teilän". Matkaa Valkeakosken kauppalaan 15 kilometriä ja Kangasalan kirkolle noin 20 kilometriä. Tie oli huono, bussiliikennettä ei ollut. Oli kuljettava jalan, polkupyörällä, hevosella tai veneellä.

Ensimmäinen kevät oli ankeaa aikaa.

– Tullessamme emme omistaneet maallista tavaraa, ei mitään mikä oli välttämätöntä maatilan töissä. Mutta kyläsä oli vahvaa auttamisen halua. Talkootyönä kylän miehet tulivat kyntämään huonokuntoisia "eteläisten" kauan viljelemättömiä peltoja. Ihmiset olivat ystävällisiä ja sopeutuminen kylän henkeen alkoi vähitellen. Kesäisin uinti Roineella, talvella hiihto ja urheilu eri muodoissaan koulunkäynnin ohella olivat harrastuksiani Kuohenmaassa.

Liikuntaa Kuohenmaassa ei voinut välttää, jo leffareissulla kirkonkylässä tuli pyöräiltyä noin 40 kilometrin kuntolenkki.

– Eräällä tälläisellä kuntolenkillä jouduin Lahdenpohjan Kalevin kanssa pidätetyksi henkilöpapereiden puuttuessa ja meidät vietiin kuulusteltavaksi Suojeluskunnan esikuntaan. Siihen aikaan kesällä 1944 vartioitiin tienristeyksiä desanttien takia. Kuulustelun jälkeen meidät käskettiin painua suorinta tietä kotiin.

Kotona odotti yllätys.

– Sain määräyksen mennä vartioimaan Savolantien risteystä aseena kivääri ja kovat panokset. En ollut aikaisemmin pitänyt kivääriä kädessäni ja en tiennyt miten se toimisi. Desantteja ei onneksi tullut ja tilanne pysyi hallinnassa.

Sotavuosina oli kylässä yhteishenkeä, kierrettiin talkootöissä talosta ta-

loon ja naapurien auttaminen oli luonnollista miesten ollessa rintamalla.

– Minäkin sain tuntumaa maanviljelykseen, suoritin yksin meidän syyskynnöt 15-vuotiaana, vanhempien veljien ollessa vielä sotimassa. Urakkani suorittamisesta olen ylpeä vieläkin!

Taiteilijan tielle

Sodan jälkeen ja käytyään kansakoulun Aaro Loponen pääsi Suomen Taideakatemian kouluun 1946.

– Olen ollut oikea onnenpekka työn hakemisen suhteen. Helsingin Sanomissa oli ilmoitus, jossa Sanomapaino haki piirustustaitoista henkilöä painoon töihin. Minut valittiin. Myöhemmin siirryin painon kautta Viikkosanomat -lehden ulkoasugraafikoksi vuosiksi 1953-1964.

Jo aiemmin Loposta oli pyydetty SOK-julkaisujen ulkoasusta vastaavaksi taiteilijaksi.

– Toimin kuuden julkaisun tekijänä 1964-1973. SOK:lla töitä oli aivan liikaa. Taiteen tekeminen kärsi. Siirryin Suomen Kuvalehteen graafikoksi. Tuona aikana, 1978-1986 lehden päätoimittajina olivat Mikko Pohtola, Mauno Saari ja Pekka Hyvärinen. Se oli antoisaa aikaa. Vuosina 1986-1996 olin Enso-Gutzeitin maailmanlaajuisen Ensovisio -julkaisun taittaja. Sitä tehtiin pari numeroa vuodessa. Enso-Gutzeit oli työnantajana paras mahdollinen. Kun lähetin tehdystä työstä laskun, se maksettiin heti kysymättä mitään. Olen suunnitellut useiden lehtien logot aikanaan. Ehkä pitkäikäisin ja vieläkin käytössä oleva on Aku Ankka-lehden logo.

Loposelle on myönnetty ylimääräinen lehtimieseläke. Vuonna 1996 hän päätti ryhtyä vapaaksi taiteilijaksi yli kolmenkymmenen vuoden kiireisen lehdistötyön jälkeen, mikä oli alun perin tarkoituskin.

– Taiteen tekeminen on ollut myös aina harrastukseni. Minulla on ollut kaksi näyttelyä, toinen Taidekeskus Liipolassa ja toinen Bulevardilla.

– Maalasin lähinnä muotokuvia valtakunnan vaikuttajista; esimerkiksi Ilmari Turja, Jermu Laine, Rolf Kullberg, Heikki Haavisto, Viktor Procopé, Erkki Ailio, Olavi Hurmerinta, Yrjö ja Heikki Mälkki, Aino Räty-Hämäläinen, Ilkka Paunio ja niin edelleen.

Karjalaista kesäjuhlaa vietettiin Tampereella

Karjalan Liiton vuotuiset kesäjuhlat vietettiin tällä kertaa viikkoa ennen juhannusta Tampereella. Myös Sakkola, Metsäpirtti ja Vuoksela olivat mukana juhlilla myynti- ja informaatiopöytineen.

Ensi kesänä juhlia vietetään Kuopiossa 12.-14.6.2009. -MRT

Tampereen piirin rivistössä marssivat myös Vesilahden Karjalaiset. Heidän lippuaan kantoi Olli Hinkkanen airueinaan Sirpa Kurikka ja Pirkko Penttilä. Pojantyttäriään Lauraa ja Saraa kyyditsi rattaissa pappa Pekka Hinkkanen. Alakuvassa Lempäälän Karjalaisten airueina Ismo Ristilä sekä Aira ja Airi Touru.

Helena Ryynänen, Heikki Henttonen ja Anneli Henttonen osallistuivat kulkueeseen Henttosten sukuseuran edustajina.

Tarvittaessa paikalleen kiinnitettyjä Sakkola-pinssejä kauppasi Sakkola-Säätiön sihteeri Matti Naskali. Ostoksilla Aino Uusimäki, o.s. Ilonen Haitermaasta ja tyttärensä Heli Luoma, o.s. Uusimäki Teuvalta.

Markku Jousrannan kantaman Sakkola-kyltin takana marssittiin halki Tampereen värikkäässä, perinteisessä juhlakulkueessa Pyynikiltä Ratinan stadionille.

Kohtaamisia Karjala-juhlissa

Marssi alkakoon

Metsäpirtin lohilipun kantajana oli Pentti Kaihoniemi Pirkanmaan miesten puvussa. Airueina Arja Pakarinen Oulun seudun puvussa ja Helena Korpela feresissä.

Metsäpirtin pitäjäkyltti oli mukana pitäjien joukossa. Sukuseuroja näyttää olevan juhla juhlalta aina enemmän. Tampereen seudun Metsäpirttikerholaisia marssi myös Tampereen piirin ryhmässä.

Marssin reitti oli parisen kilometriä Pyynikintorilta Ratinan kentälle pääjuhlapaikalle. Kuuluipa muutama ”Hyvä Metsäpirtti” – tervehdys matkan varrelta. Toki Sakkolan sukujuurta oli monin verroin enemmän. Kaksi torvisoittokuntaa vauhditti marssirivistöä.

Iltamessu Kalevan kirkossa

Reima ja Raili Pietilän suunnittelema Kalevan kirkko on 40-vuotias Tampereen korkea katedraali. Kirkkosali on valoisa, yksinkertaisen kaunis. Kirkkosalin tiililattia on rantahiekan värinen. Alttaritaulu on puuveistos: ”Särkynyttä ruokoa Hän ei muserra.”

Tampereen Metsäpirttikerhon edustajat vastaanottivat juhlavieraat iltamessuun. Messussa saarnasi tuttu mies Karjalan Liitosta, Hannu Kilpeläinen. Hän, tutkija kun on, muistutti mieleen, että kristinusko tuli Suomeen sekä lännestä ja idästä 1200-luvulla. Sortavalan edustalle oli ensimmäinen sanantuoja rantautunut Karjalassa. Ekumeniaa, yhteyttä, on monenlaista, Kilpeläinen kertoi, että Tyrvään kirkon ylimääräiset paanut osti arkkipiispa Leo omaan tsasounansa kattopaanuiksi Pielavedelle.

Messun liturgina oli Simo Koho, sukujuuret isän puolelta Jaakkimasta. Kalevan nykyisen kirkkoherra Paakkasen suku on Kaukolasta, kuinkas muuten.

”Talvella Talikkalan markkinoilla ja kesällä Tampereella”

Karjalainen tori vilisi elämää lauantaina ja sunnuntaina. Viipurin rinkelit valitettavasti loppuivat kesken.

Torin avasi ulkoministeri Aleksander

Stubb kertoen oman sukunsa vaiheista Käkisalmessa. Ministerille laulettiin ja hän sai monenlaista lämpimäistä. Tampereen Metsäpirttikerhon viemisinä hänelle ojennettiin piirakkapussi ja punamusta lakki.

Tampereen metsäpirttiläiset luottivat arpajaisten vetovoimaan. Pöydässä oli perinteisesti itse tehtyä myytävää. Metsäpirttikerholaisia oli myös ravintolan talkoovuoroissa. Joutsaa ko männää, ni ehitää!

Metsäpirtti Seuran myyntipöydässä oli esillä Pentti Rajaheimon runokirja sekä Kalevalan päivänä 2008 julkaistu Vaskelan vanhat runot. Metsäpirtin juuri painosta tullut pinssi oli ensimmäistä kertaa julkisuudessa. Se sai metsäpirttiläisiltä arvionsa: kaunis, juhlava, tyylikäs, hieno. Kukkaa ei moittint! Pinssi on kilvenmuotoinen, kullanvärisellä pohjalla pirtti ja näreet, alareunassa Laatokan laineet. Myyntityötä avittivat Anja Kuoppa, Yrjö Koskinen ja Rauno Korpela.

Kirvesmäki Kerholla oli omassa pöydässään runsas kirja- ja karttatuotantonsa. Suvannon ja Taipaleenjoen kainalossa on äskettäin ilmestynyt kyläkirja, jossa on kyläkuvauksia Kirvesmäen , Läämäen, Koukunniemen, Terenttilän ja Virstakiven kylistä asukkaineen ajalta ennen talvisotaa. Eila ja Tapani Myöhänen kantoivat päävastuun pöydän hoidosta.

Maire Saarinen signeeraa

Vaskelan vanhat runot herätti ansaitsemaansa huomiota. Sattuipa seuraavastikin: esittelijän juuri kertoessa kirjan syntytarinaa pariskunnalle, tuli paikalle Maire Saarinen, kirjan kokoaja. Kauppa syntyi ja ostajat saivat vielä Maire Saarisen omistuskirjoituksen kirjaansa.

Lahjoitus Karjalan Liitolle

Karjalan Liiton toiminnanjohtaja Satu Hallenberg vastaanotti Lapanaisten kyläkirjan ”Muistojen kujaset” sijoitettavaksi Karjalan Liiton kirjastoon. Lahjoittaja kirjatoimikunnan edustaja Julia Keski-Mäenpää.

Lust nähhä Sinnuukii!

Juhlien parhaita puolia lienee tuttavien ja sukulaisten tapaaminen. Metsäpirttiläisiä oli tullut paikalle eri puolilta Suomea. Puhuttiin tulevista omista juhlista Metsäpirtistä ja kyseltiin hautausmaan kunnosta. Mynämäen seudulta oli juhlille tullut 30 hengen seurue. Metsäpirtin puku herättää edelleen kiinnostusta. Pyydetään saada ottaa kuva, kysytään historiasta, ihaillaan raikkaita värejä.

Helka Eeva -Korpela

Metsäpirtissä juhlittiin yhdessä

Kukkia laskemassa Tarja Tuohioja ja Leo Laulajainen. Vasemmalla liehuu Zaporozshkojen uusi lippu. Kuva Mari: Johansson.

Ilmaa puhdisti juhlaa edeltävänä yönä jyrissyt aikamoinen ukonilma, kuin tilaa tehden Metsäpirtin pitäjäjuhlalle. Muistojen lehdon alue oli lakaistu odottamaan juhlavieraita. Kulttuuritalolla oli käyty. Kaikki oli valmiina.

Perjantaina 4.7. osa juhlan järjestäjiä Aila Martelius-Mäkelän johdolla vietti iltaa nykymetsäpirttiläisten kanssa. Kaalikääryleitä syötiin ja maljoja nostettiin hyvälle yhteistyölle ja juhlien onnistumiselle. Paikalla olivat kunnanjohtaja Valentina Lesnikova, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova ja ylieläinlääkäri Vladimir Garanin sekä suomalaiset kumppanit.

Ilta oli vapaamuotoinen. Puheenvuoroja käytettiin ja pieniä lahjoja jaettiin. Kuinka ollakaan, molempien osapuolten lahjoina olivat muun muassa lakit ja pinssit. Nykymetsäpirtin edustajat kutsuttiin ensi vuoden pitäjäjuhlaan Suomeen. He nyökyttelivät vastaukseksi.

Yhteinen juhla

Juhlapäivä alkoi hautausmaalla. Metsäpirtti-järjestöt toimikunnan puheenjohtaja Aila Martelius-Mäkelä toivotti juhlaväen tervetulleeksi. Metsäpirtti Seuran kunniapuheenjohtaja Leo Laulajainen käytti puheenvuoron. Pastori Pauli Tuohioja kertoi äitinsä viimeisistä muistoista Metsäpirtissä. Pepe Johansson – Peltosten suvun vävy – lauloi.

Nyky-Metsäpirtin edustajat toivat kukkansa, Vladimir Garanin laski suuren pionikimpun hautausmaassa lepäävien vainajien muistomerkille. Samoin Suden sukuseuran nuoret neitoset Pinja Rastas ja Anna Rantapere. Tarja Tuohioja ja Leo Laulajainen laskivat kukat sankarivainajien muistomerkille.

Kyläkylttien alla siirryttiin lahjoitusmaantalonpoikien muistomerkille, joka myös sai useita kukkakimppuja. Sitten kulttuuritalolle, jota on remontoitu. Kulttuuritalolla nautittiin aluksi kohvit ja maittavat piirakat: liha-, tai kaalitäytteiset. Aulassa oli nykyisten metsäpirttiläisten tekemiä iloisenvärisiä virkkaus- ja neuletöitä.

Vanhan Metsäpirtin muistona oli sodan alta säilyneitä käsitöitä sekä etupistokirjontaa. Kulttuuritalon valokuvanäyttelyssä oli esillä nykyinen Metsäpirtti, koskien takainen, vesistöjensä kautta.

Valtuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova esitti Zaporozshkoen tervehdyksen. Tulkkina Eino Korpelainen. Kuva: Simo Hyytiä.

Uusi Metsäpirtti-pinssi kävi hyvin kaupaksi, tuottoa tullaan käyttämään hautausmaa-alueen kunnossapitoon perustettavan Muistomerkki -rahaston kautta.

Pitäjäjuhla kulttuuritalolla oli perinteinen. Erittäin ilahduttavaa oli, että paikalla oli runsaasti nykymetsäpirttiläisiä, kaikenikäisiä. Heitä oli lähes yhtä paljon kuin meitä suomalaisia. Nykymetsäpirttiläisten puheenvuorossa valtuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova muistutti, että alueella on vuosisatojen aikana asunut monia kansallisuuksia. Samaan asiaan viittasi juhlapuheessaan myös Metsäpirtti Seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä.

Juhlan nuorin esiintyjä oli Emma Johansson, joka esitti oman laulunsa ”Melua ja hiljaisuutta” isänsä Pepe Johanssonin säestyksellä. Venäläiset esittivät musiikkiohjelmaa ja näytelmän. Rauno Korpela esitti koostamansa kuvakavalkadin vanhasta Metsäpirtistä.

Raita Karpo täytti salin Aunukselaisella karjankutsuntahuudollaan. Salissa tuskin hengitettiin, kun hän lauloi kaikkien sydämiin jälleen kerran: ”Laps´ olen köyhän kauniin Karjalan”.

Vorken rannassa oli vastassa Laatokan tuuli. Juhlavieraat ihastelivat Laatokan vaahtopäitä ja viettivät aikaa omissa ryhmissään. Venäläinen lauluryhmä pani parastaan rannassa, me suomalaiset siinä mukana. Musiikissa löytyy aina yhteinen sävel: ”Uralin pihlajat”, ”Unohtumaton ilta”, ”Moskovan valot”, ”Ystävän laulu.” Mukavaksi lopuksi hieman pyörähdeltiinkin, Leo Laulajainen tietysti etunenässä!

Helka Eeva-Korpela

Zaporozshkojen kvintetti säestäjineen vauhdissa. Kuva: Mari Johansson.

Vorken rannassa meno oli vauhdikasta. Kuva: Simo Hyytiä.

Emma isomummon kotiseudulla

Minun nimeni on Emma Johansson ja olen yhdeksän vuotta. Heinäkuun alussa olimme neljä päivää Metsäpirtissä ja Raudussa. Minun äidin mummo on syntynyt Metsäpirtissä. Mukana oli meidän perhe eli minä, pikkuveli Samu, isi ja äiti ja sitten muita aikuisia.

Tutustuin kaupunkeihin ja kauppoihin sekä venäjää ja englantia puhuviin lapsiin. Eräs lapsista puhui kanssani englantia vaikka oli venäläinen. Hänen nimensä oli Nastya.

Ajelimme myös pikkubussilla katselemassa erilaisia paikkoja. Näin tosi paljon peltoa ja metsää. Autossa oli aika kuuma mutta kyllä sen kesti ja pelloilla oli hauska juosta. Näimme myös joen jossa oli paljon pyörteitä. Äiti sanoi että sen nimi oli Viisjoki.

Kävimme myös katsomassa isoa Laatokkaa, mutta en uinut siellä, koska oli niin kylmä.

Majapaikka oli aika kiva. Siellä kävimme tosi paljon uimassa ja siellä oli lapsiakin.

Viimeisenä päivänä Metsäpirtissä oli juhlat. Minä ja isi lauloimme siellä ja siellä oli myös paljon puheita ja laulua ja tanssia. Minä lauloin omatekemän lauluni Melua ja hiljaisuutta. Aluksi jännitti, mutta kun aloin laulaa niin sitten ei enää jännittänyt. Juhlan jälkeen kävimme vielä rannalla ja sitten lähdimme kotiin.

Metsäpirtissä ja Raudussa oli aika hiljaista kun vertaa kotikaupunkiin ja vähän hylätyn näköistä, mutta leikkipuistot oli kivoja. Kävin ekaa kertaa Venäjällä ja voisin kyllä mennä sinne uudestaankin.

Emma Johansson

Emma esitti oman sanoituksensa ja sävellyksensä Melua ja hiljaisuutta, säestäjänä isä Pepe Johansson. Kuva: Mari Johansson.

Samu ja Emma irrottelevat leikkipuistossa Raudussa.

Zaporozskojen vaakuna ja nykyisyyttä

Metsäpirtin pitäjäjuhlassa 5.7.2008 nähtiin ensimmäisen kerran hulmuamassa nykyisen kunnan uusi lippu. Siinä vihreän kentän halki virtaa Viisjoki, jonka partaalla käyskentelee metsäkauris. Yläosassa Laatokan rantaa reunustaa kuusikko ja merellä seilaa ilmeisesti soima. Vaakunasta on tehty myös näyttävä pinssi ja sama kuvio koristaa vihreää lippalakkia.

Kunnanjohtaja Valentina Lesnikova totesi, että Raudun ja Zaporozskojen rajaa osoittaa tien varressa seisova metsäkaurispari. Patsas on saanut uuden kultauksen.Muutoinhan kunta rajoittuu pohjoisessa Taipaleen jokeen ja Raudusta siihen on liitetty myös Palkeala ja siitä etelään vanhalle rajalle sijaitsevat Huhti ja Sirkiänsaari sekä niistä itäänpäin entinen Korleen kylä. Näin kunta on pinta-alaltaan nykyistä Rautua eli Sosnovaa suurempi.

Zaporozskojessa on vakituisia asukkaita noin 2000. Silmiinpistävää on kesäasukkaiden määrän jatkuva kasvu. Kesäisin asukasluku kohoaakin kolminkertaiseksi. Tie Taipaleen rantaan on asvaltoitu ja meno rantaan on turisteilta estetty pitämällä portit lukossa, valitettavasti. Tämän tien varteen on ilmaantunut myös pari Ohranan tukikohtaa sekä tasokkaita rakennustarvikkeita kauppaava myymälä.

Myös Raajun tie on asvaltoitu ja kaahaamisen estävät useat hidasteet. Rinteeseen pari vuotta sitten kaavoitetulle tonttialueelle on rakennettu jo muutama näyttävä datsa. Hautausmaasta vähän keskustaan päin on pellolle merkitty kaksi tonttia joille aletaan piakkoin rakentaa.

Harjukylästä Joentaan kylään päin johtavaa tietä on kunnostettu. Kapeahan se on edelleenkin.

Ilmi Pesonen

Monet rajat osana elämää

Olen lomalla pienellä saarella Suomenlahdella. Ikkunasta voin katsella liplattavaa merta ja kirkuvia lokkeja. Terassilta voin seurata miten lintupariskunta ruokkii pöntössä kasvavaa pesuettaan. Illan hämärtyessä lepakot sujahtelevat terassin ilmatilassa.

Tämä on melko pieni saari. Mökiltä postilaatikolle ja kauppaveneelle johtaa polku, joka levenee kapeaksi tieksi. Sitä pitkin muutama vakinainen asukas ajaa traktorilla ja jokunen kesäasukas mönkijällä. Heidät kohdatessaan jalankulkija väistää tien sivuun, metsään.

Usealle mökille johtaa mustikan varpujen reunustama kinttupolku. Tämä näytti ja tuntui hyvin oudolta kunnes ymmärsin, että eihän laajempia väyliä tarvita, koska kaikki oleellinen liikkuminen tapahtuu vesitse.

Jotenkin tämä paikka rinnastuu Metsäpirttiin. Sekin on luonnon ja olosuhteiden muovaama. Yhdellä suunnalla pelkkää vettä ja etelässä ihmisten tekemä raja. Sitten vielä pitäjän sisällä Viisjoki ja Taipaleen joki ovat vaikuttaneet vahvasti elämiseen.

Vahvimmin ihmisiin on varmasti kuitenkin vaikuttanut valtakunnan raja, pitäjän eteläraja. Vuosisatojen saatossa sitä kohti ja sen yli on lähdetty sotimaan monta kertaa. Sieltä tulevaa on pelätty.

Kuka osaisi sanoa miten rajaseudun ihmisiin on vaikuttanut jatkuvasti epävarmuuden ja uhan alla eläminen? Tietysti olosuhteisiin tottuu ja ne hyväksyy, tai ne hylkää ja muuttaa pois. Useat pirttiläiset suvut ovat vuosisatoja sopeutuneet näihin elämämisen ehtoihin. Ihan varmasti niistä tunnoista on siirtynyt meihin jälkipolviin perimää, joka vaikuttaa meissä yhä.

Tutustuin äsken mökkinaapuriin. Kuinka ollakaan, hänen sukunsa on Uudeltakirkolta. Sodan aikana hän on sotinut vuosia Metsäpirtissä ja Raudussa. Tästä ehkä enemmän myöhemmin.

Kesän hauska ja kannustava kokemus oli katsella miten 6-vuotias Samu Johansson muutamassa hetkessä kasvoi kansainväliseksi herrasmieheksi. Vähän siinä silmäiltiin ensin ja sitten vaan yks' kaks yhteinen leikki alkoi sujua kuin itsestään. Pitkäkutrinen saman ikäinen venäläinen tyttö suhtautui tilanteeseen yhtä estottomasti. Kieliongelmat sivuutettiin yksinkertaisesti käyttämällä kahta kieltä, kumpikin omaansa. Mitä voisimme tästä oppia, me varttuneemmat?

Ilmi Pesonen

Pirttiläisille pinssi ja...

On tuumattu ja tuumattu – jo pari vuotta. Erilaisia ehdotuksiakin on kertynyt toistakymmentä. Tämä kypsyttelyä vaatinut pulma on kuva, symboli, jonka kaikki metsäpirttiläiset tuntisivat omakseen.

Metsäpirtti-järjestöt toimikunnan viime kokouksessa helmikuussa äänestettiin varmaankin ensimmäisen kerran toimikunnan historiassa. Kysymyksessä oli yhteisen symbolin valinta. Ylivoimaisen kannatuksen sai vanha Yrjö Lallan suunnittelema standaari mökkeineen, tähkineen ja männynhavuineen. Toimikunnan vetoryhmä valtuutettiin kehittelemään tältä pohjalta yhteinen symboli. Ainoa evästys oli, että mökki siinä pitää olla!

Rauno Korpela Tampereen Metsäpirtti kerhosta ryhtyi työhön pohjalaisella päättäväisyydellä. Hänen valmistamiaan ehdotuksia katseltiin porukalla ja vähän viilailtiinkin. Siltä pohjalta valmistuivat pinssi ja postimerkki sekä symbolilla koristettu sorokka sopivasti Karjalaisille kesäjuhlille ja pitäjäjuhlaan.

Valmistunut symboli, kullanvärisellä pohjalla musta mökki ja havut, on herättänyt pelkkää ihastusta ja yksimielisen hyväksynnän. Metsäpirtti-järjestöt toimikunta päättää jatkossa symbolin käytöstä. Se ei sivuuta virallista lohivaakunaa.

Toimikunta

Metsäpirtti-järjestöt toimikuntaan voi jokainen metsäpirttiläinen järjestö nimetä edustajansa. Tässä toimikunnassa käsitellään ja päätetään kaikkia tahoja koskevista yhteisistä asioista. Toiminta on avointa ja keskustelevaa. Toimikunnan vaativin tehtävä on järjestää joka toinen vuosi pitäjäjuhla entisessä Metsäpirtissä. Koska toimikunta on rekisteröimätön, se toimii Metsäpirtti Seuran ry:n yhteydessä, mutta itsenäisenä pirttiläisten yhdyslenkkinä.

Metsäpirtti-järjestöt toimikunnan työtä johtaa kolmen metsäpirttiläisen järjestön edustajien muodostama vetoryhmä. Toimikunnan puheenjohtajana toimii Aila Martelius-Mäkelä, Turun alueen Metsäpirtti-kerhon puheenjohtaja ja jäseninä Yrjö Koskinen, Vaskelan sukuseurasta sekä Ilmi Pesonen Metsäpirtin Peltosten sukuseurasta.

...postimerkki

Kiinnostaako uutta symbolia kuvaava postimerkki? Sellaisia on nyt saatavana Rauno Korpelalta, sähköposti: rauno.korpela@kolumbus.fi

Postimerkki on 1-luokan postin arvoinen, joten jos postimaksun arvo muuttuu, niin merkin käyttöarvo säilyy.

Arkilla on 20 merkkiä ja sen hinta on lähetyskuluineen 27,65. On mahdollista ostaa kerralla vain 5 merkkiä.

Koska itse teetetyt merkit ovat melko hinnakkaita tällä hinnalla ei kerry yhtään voittoa.

Metsäpirtin muistojen lehto kuntoon!

Viime kokouksessaan Metsäpirtti Seuran hallitus päätti perustaa tilin, jolle halukkaat voivat osoittaa rahallisen tukensa Muistojen lehdon kunnostamiseen. Vanha laatoitus on tarkoitus korvata uudella ja myös uudet pylväät on tarkoitus hankkia sekä kiinnittää niihin paikalla aikaisemminkin ollut paksu kettinki. Opetusministeriöltä saatu avustus on hyvä pesämuna, jonka turvin päästään kuitenkin vasta alkuun.

Nyt tarvitaan metsäpirttiläisten tukea! Meidän yhteinen paikkamme, Muistojen lehto, on saatettava arvoiseensa kuntoon. Kunnostamisella tähdätään entistä helppohoitoisempaan ratkaisuun. Täältä käsin alueen jatkuva huolto talkoovoimin on osoittautunut työlääksi, vaikkakin vapaaehtoisia lähtijöitä on aina löytynyt ja hyvää jälkeä on pääasiassa amatöörivoimin saatukin aikaan.

Nykyiset metsäpirttiläiset päättäjät lausuivat käydyn keskustelun aikana hyvin huomionarvoisen näkökannan. He toivovat, että hautausmaa-alueesta muodostuisi kultturipaikka. Tällöin alue ei enää kiinnostaisi roskaajiakaan. -IP

JAMAKKA

Muistoille

Karjalan liitto on kehittänyt oivallisen hankkeen, joka yhdistää kaikkia karjalaisia. Tarkoitan siviilihautausmaiden säilyttämistä ja kunnostamista. Eri pitäjien yksittäisten asukkaiden työt on ollut arvokasta, mutta yksittäisillä toimilla ei ole ollut yhteistä pohjaa. On hienoa lähteä liiton peesissä toteuttamaan "omaa".

Metsäpirtti seura perusti Muistojen lehto –rahaston, jolle laaditaan toimintasävelet syksyn aikana. Oleellista on, että rahaston avulla voidaan suunnitella ja toteuttaa lähinnä hautausmaan ja lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin ylläpito. Pohjarahana on opetusministeriöltä saatu apuraha.

Kun muistomerkkien ylläpitoon on järjestelmä – siis myös rahaa –ammattilaistenkin käyttäminen on mahdollista. Toisaalta kaikkea ei tarvitse tehdä pelkästään talkootyönä, vaikka se on myös jatkossa tärkein keino paikkojen kunnossapidossa.

Aika harventaa Karjalassa syntyneiden rivejä ja suora muisti- ja kulttuuriyhteys häviää. Toisen käden tietous lisääntyy. Asutuksen tihetessä meidän omia paikkoja häviää ja raunioretkille jää entistä vähemmän mahdollisuuksia.

Tarvitsemme oman, meille kuuluvan yhteisen paikan Metsäpirttiin. Hautausmaa on tällainen paikka jo nykyisellääkin. Varmasti jokainen on käynyt siellä käydessään Metsäpirtissä, ja näin meillä on yhteinen kokemus.

Yhteisyyden tunne ja tunnelma olivat vahvoina läsnä, kun hautausmaan muistoalue vihittiin käyttöön. Tunnelma syntyi vanhoista miehistä ja naisista, jotka olivat tyynesti läsnä todistamassa pienen pientä takaisin saantia – omien vainajien leposija rauhoitettiin. Seuraavalle sukupolvelle jäi kannettavaa.

Usein jää kiitos sanomatta. Varmasti kaikki yhtyvät kiitokseen, joka kuuluu kaikille heille, jotka ovat käyneet uskollisesti siivoamassa ja kunnostamassa hautausmaa-aluetta ja lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkkiä. Nyt on mitä säilyttää ja kehittää. Mutta uusia tarvitaan työhön mukaan. Moottorisahan hallitseville käsille on käyttöä jatkossakin. Ai, mitä kehittää? Jutellaanpas siitä myöhemmin.

Reippaat kesänloput!

Anja Kuoppa

Saapi kirjoitella:
anja.kuoppa@gmail.com

Aikapyörällä Karjalaan-kilpailusta kunniamaininnat Sirkka Kuupolle ja Yrjö Raaskalle

Suomen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston ja Karjalan Liiton järjestämään kotiseutumatkoja koskevaan kirjoituskilpailuun Aikapyörällä Karjalaan järjestettiin

15.6.-31.12.2007. Aineistoa saapui määräaikaan mennessä yhteensä 1752 sivua 172 vastaajalta. Mukana kirjoituksissa oli myös runsaasti valokuvia ja muuta oheismateriaalia.

Aikapyörällä Karjalaan kirjoituskilpailun voitti Marjatta Valli Lautiosaaresta. Toisen palkinnon saivat Sirkka Keränen Särkisalmesta, Hannu Korte Ruoveden Muroleesta, Tauno Pessi (tekstin kirjoittanut Seija Pessi) Kangasalta sekä Saara Stranius Keiteleeltä.

Kolmannen palkinnon saajat olivat Aarni Kettunen Helsingistä, Marja-Leena Kokkola, Helsingistä, Martti Saloranta Espoosta sekä Pekka Sihvonen Virroilta. Neljännen palkinnon saivat Kerttu Javanainen Peipohjasta, Maijaliisa Kalliomäki Helsingistä, Benjamin Myllyselkä Muohokselta sekä Valto Peiponen Helsingistä.

Lisäksi jaettiin yhdeksän kunniakirjaa: Paanajärvi-Tavajärvi-Seura, Seiskari-Seura ry, Paul Hänninen (Espoo), Sirkka Kuuppo (Lempäälä), Eeva Murto (Ritvala), Marja Paakki (Helsinki), Yrjö Raaska (Vesilahti), Kaisu Rokka (Virolahti) sekä Annikki Saarenmäki (Helsinki)

Kirjoittajat olivat matkustaneet eri puolilla Karjalaa Kannakselta Laatokalle, useat satoja kertoja ja vuosi vuoden jälkeen. Aikapyörällä Karjalaan -aineisto tulee säilymään ainutlaatuisena muistona koko Suomea tavalla tai toisella koskettaneesta historiallisesta ilmiöstä.

Kilpailu innosti ilahduttavasti monta nuorta ja myös ei-karjalaissyntyistä vastaamaan. Kotiseutujen matkojen koko kirjo tulee aineistossa hyvin esiin: luvattomat matkat ennen Karjalanmatkailun virallistamista, avustusmatkat, sota-, ja luonto-, ja luostarimatkat sekä monenlaiset suku-, ja pitäjäseurojen matkat ovat nyt tulleet tunnetuiksi jälkipolville.

Aikapyörällä Karjalaan -kirjoituskilpailun tuomaristoon kuuluivat Liisa Lehto ja Senni Timonen Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta sekä Mervi Piipponen Karjalan Liitosta. Palkinnot jaettiin Karjalan Liiton kesäpäivillä Tampere Areenalla 14.6.2008. Pääpalkintona oli Karjalan matkan lahjakortti ja muina palkintoina kirjoja.

Kirvesmäki Kerhon käynti kotikunnailla

Tänä vuonna kerhomme kotiseutumatka toteutui 16.-19.5. jo rutiinilla ja onnistuneesti. Hallituksella oli odotuksia jo matkan suunnitteluvaiheessa; olihan kyseeessä kerhomme eräänlainen 20-vuotismatka.

Menomatkalla kävimme Lohjan lähellä Yrjö Kempin tänä vuonna pystytetyllä muistomerkillä. Teoksen luona Aulis Ukkonen selosti matkalaisille Kempin ansioita. Kemppi oli talvisodan Taipaleen taistelujen komentaja ja näin ollen myös kotimäkemme Kirvesmäen puolustustaisteluiden johtaja. Matkamme jatkui kohti Pyhäjärven Musakan majoitusta, joka ainakin näin ensikertaa vieraileville osoittautui suurimmilta osin myönteiseksi paikaksi. Menomatkan rajanylityksestä selvittiin noin tunnissa.

Seuraavana päivänä ensimmäinen pääkohteemme oli Kirvesmäki. Osa matkalaisista matkaili heille läheisimmillä paikoilla Metsäpirtissä. Yhteensä 31 matkalaisesta kuitenkin suurin osa ylitti veneellä vastarannalta Suvannon nyt jo kolmantena kesänä peräkkäin. Ylitykset menivät hyvin ja vastarannalla Kirvesmäellä rantauduimme Loposten talojen kohdalle. Kukkivat tuomet ja vähän ajan kuluttua käenkin kukunta toivottivat meidän tervetulleiksi. Osa meistä odotti, turhaan, myös ruisrääkän niin usein kuulemaamme laulua.

Kävimme lyhyesti läpi Kirvesmäen varhaista historiaa. Kaksi suurvaltaa, Venäjä ja Ruotsi, muotoilivat sodissaan Karjalan rajoja ja Kirvesmäki koki myös nämä muutokset. Totesimme myös museoviraston suorittamien kaivausten löydöt, jotka osaltaan kertovat elämästä aikaisemmassa ajassa. Kävimme läpi Kirvesmäen lähinaapurien asujamistoa kuten Läämäki, Terentilä, Taipale jne. Elämä oli näissä paikoissa maaseutumaista kuten pääosin muuallakin Suomessa siihen aikaan. Talvisota tuhosi Kirvesmäen täysin. Selvitimme mäen puolustuslinjat ja taistelujen kovuuden. Lisäksi kertasimme lyhyesti ensimmäisen joulukuisen Läämäen vastahyökkäyksen, jota kerhomme kunniajäsen Arvo Laurila on kahdessa kirjassaan hyvin selvittänyt. Kävimme allekirjoittaneen kotikummulla, jossa rakennuksesta on jäljellä vain osa kivijalkaa ja raput. Noin 100 metrin päässä oli Kirvesmäen ykköstukikohta.

Tämän jälkeen osa meistä lähti Ossi Tuokon opastamana etsimään Yrjö Jylhän runon tunnetuksi tekemää kaivoa. Ossi löysikin kaivon. Tiedetään, että Kiirastuli-runokokoelman kirjoittaja Yrjö Jylhä oli talvisodan Taipaleessa ja siitä huomattavan osan juuri Kirvesmäellä. Eri kerhoilla ja yhdistyksillä on lauluja tai muuta paikkaan tai asiaan sopivia tekstejä. Meillä kirvesmäkeläisillä on matka- ja muuksi juhlaohjelmaksi tullut Jylhän runo Hyvästi Kirvesmäki. Tämän kerhomme voisiko sanoa oma hovirunoilijamme Keijo Laulajainen usein ansiokkaasti lausuu.

Olimme jälleen käyneet meille niin rakkaalla Kirvesmäellä ja antaneet paikasta pientä tietoa ensi kertalaisille, ja miksei myös kertausta aikaisemmin käyneille. Olen kuullut, että soinilaiset käyvät lähes vuosittain paikalla kunnioittamassa vanhempiensa ja muiden soinilaisten osuutta Kirvesmäen puolustuksessa. Ihailtavaa muistamista.

Paluumatka vastarannalle Raajuun sujui ongelmitta. Rannalla odotti kuskimme Markun kahvit ja makkarat sekä kerhomme naisten hyvät paistokset. Illalla Musakassa illallistimme, saunoimme ja osa meistä katseli MM-jääkiekkoa.

Toisen päivän ohjelmassa oli tutustuminen Laatokalla olevaan yli 600 vuotta vanhaan Konevitsan luostariin. Kerhomme kävi siellä noin 7-8 vuotta aiemmin. Luostaria oli kunnostettu paljon, mutta tehtävää riittää vielä tällä arvokkaalla paikalla. Seuraavaksi matkasimme Metsäpirtin keskustaan ja sen hautuumaalle, jossa Aulis Ukkonen kertoi sen muistomerkkien syntyhistoriasta. Vierailumme päättyi virteen. Suuntasimme Hatakanmäelle Ismo Nuijan vanhempien kotipaikalle. Ismo seisoi vanhempiensa kotikummulla, selosti siellä olleet rakennukset ja pellot. Joim-

Tyytyväisen näköiset matkalaiset lähdössä kotimatkalle.

me Ismon tarjoamat shampanjat ja onnittelimme häntä muutaman päivän päästä olevasta 65-vuotispäivästä. Lopuksi lauloimme Suvivirren. Onnistunut ja lämminhenkinen tapahtuma.

Tässä vaiheessa kahvihammasta jo pakotti ja Markku Nuora suuntasi automme jo tutuksi tulleeseen Laatokan rantaan. Jälleen piristävät kahvit lisukkeineen ja makkaroineen olivat poikaa. Ilma ja Laatokan vesi olivat sen verran viileitä, ettei kukaan uskalikko mennyt uimaan meidän karjalaisten kotimereen.

Vielä oli ohjelmassa käynti Sakkolassa sijaitsevassa lastenkodissa. Veimme sinne lapsille suuren määrän tavaraa. Kiitokset olivat lämpimät. Sakkolassa sijaitsee myös talvisodassa kuuluisaksi tullut Kelja. Siinä paikkoja katsellessamme kertasimme suomalaisten ja etenkin sen aikaisten paikkakuntalaisten miesten taistelut kotimaisemiensa puolesta. Keskustelimme myös lyhyesti alueelle mahdollisesti pystytettävästä muistomerkkihankkeesta. Tässä vaiheessa allekirjoittanut totesi, että näinä kahtena matkapäivänämme on kovasti ollut luoteja ilmassa, mutta sellaista tämän rajakansan historia on ollut. Toisen matkapäivämme ilta vietettiin jälleen Musakassa, joka huipentui seuraten televisiosta Suomen voittoa Suomi-Ruotsi –jääkiekon MM-ottelussa.

Kotiin lähtiessämme kiitimme majoituspaikkamme henkilöstöä hyvästä huolenpidosta ja toivotimme hyvää kesän jatkoa. Kotimatkamme sujui perinteisesti: laulua, runoa, muisteloa ja hyvää mieltä. Oli käyty niillä paikoilla, joissa vanhempamme, sukulaisemme ja osa meistäkin oli kulkunsa aloittanut. Pysähdyimme myös Viipurissa ja Monrepon puistossa. Olen jostakin lukenut, että meille karjalaisille nämä kotiseutumatkat ovat parasta "juurihoitoa". Uskon, että moni meistä yhtyy tähän näkemykseen. Ainakin minun mieleni herkistyy ja syntyy ajatus, että tämä reissumme ei ollut viimeinen. Kerhomme säännöissä puhutaan yhteishengen ylläpitämisestä ja alueen historian tuntemisesta. Tältäkin osin kerhomme 20-vuotismatka onnistui.

Mauri Ukkonen
Kirvesmäki Kerho r.y:n puheenjohtaja

Kirvesmäki kerho ry 20-vuotisjuhla Mynämäessä Säästöpankin kerhotiloissa lauantaina 30.8.2008

12.00	Kukkalaitteiden lasku Mynämenä kirkkomaalla Karjalaan jääneiden vainajien muistopaadella
12.30	Päiväjuhla Säästöpankin kerhohuoneistossa Metsäpirtti laulu
13.00	Tervehdyssanat, puheenjohtaja Mauri Ukkonen Musiikkia, Riitta ja Raimo Henriksson Runoa ja laulua, Lea Kaijanen
13.45	Historiikki, Aulis Ukkonen Varsinais-suomalaisten laulu
14.15	Juhlakahvit
15.00	Laulua, Leila Pahomow, säestää Riitta Henriksson Sylvi Anttilan kotiseuturunoja, Jouko Halmekoski
15.30	Hartaushetki, kirkkoherra Jouko Kotisalo Tervehdykset: Mynämäen kunta, hallituksen pj. Hanna Käkönen Mynämäen seurakunta, kirkkoherra Jouko Kotisalo Yhdistykset ja yksityiset
16.15	Yrjö Jylhä: Kiirastuli, Hyvästi Kirvesmäki, Keijo Laulajainen
16.30	Veteraanien iltahuuto Päätössanat Tapani Myöhänen Karjalan kunnailla, yhteisesti

Metsäpirtin Peltosten sukuseura

viettää sukukokousta ja -juhlaa Raumalla
lauantaina 9.8.2008. Kiirettä pitäen ehtii vielä mukaan.
Tervetuloa koko Peltosen suku!
Ilmoittautumisia ottaa vastaan Pirkko Peltonen
puh. 0405211417.

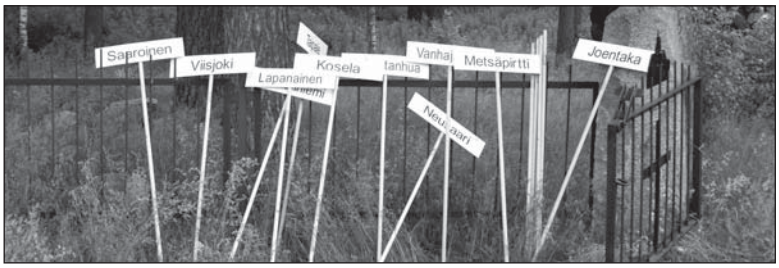

Vuorineuvos Yrjö Pessin juhlapuhe Vuoksela-juhlassa 8.6.2008

Karjala on itseisarvo

Mika Waltari totesi eräässä TV-ohjelmassa seuraavasti: ”Totuus on kuin viiltävä veitsi. Totuus on parantamaton.

Esimerkkejä edellisestä näemme niin omista kokemuksista kuin kauempaa historiasta. Historiaa ei voida muuttaa. Olemmehan voineet todeta viime aikoina, ettei sata vuottakaan ole aika eikä mikään. Meillä Euroopassakin on noussut esille näkyvästi aivan äskettäin tuon aikakauden traagisia tapahtumia.

Tässäkin Vuoksela-Seuran juhlassa monen ajatukset saattavat liikkua kaikkia suomalaisia koskettaneissa taakse jääneissä vaikeissa sodan vuosissa ja niiden seurauksissa. Juhla tuo mieleen niin Suomen kohtalon hetkiä kuin kotiseutumme Karjalassa. Karjalan menetyksen ja elämämme sen jälkeisenä aikana. On väärä ajatus, että sukupolviemme vaihtuessa nämä kaikki unohtuisivat. Aika ei poista tapahtumia.

Olen joskus havainnut jonkun sanoneen, että Karjala on myyttinen uni. Sitä ei ole. Karjala on itseisarvo.

Olemme eläneet edellä mainitun, Karjalan menetykseen johtaneen totuuden kanssa. Haavan aiheuttamaa kipua olemme eri tavoin lievittäneet. Muistot ja muistelukset ovat olleet eräitä rohtoja. Kirjojen kirjoittaminen ja lukeminen sekä musiikki lauluineen kuuluvat myös rohtojen piiriin.

Kotiseutumatkat ovat kuuluneet myös rohtojen joukkoon, siitä huolimatta, että takaisin lähdön hetkellä saattaa kokea hyvin vaikean tunne-elämyksen joutuessaan jälleen jättämään kotipaikan ja kodin vieraan maan kansalaisten haltuun. Takaisin lähdön hetki saattaa olla hyvin riipaiseva.

Sotien aikana olemme joutuneet lähtemään kahdesti, tuntemattomia kohtaloita kohden. Kotiseutumatkan eronhetkellä tunne uudistuu, jota nyt kuitenkin lievittää se, että palaamme tuttuun ympäristöön tuttujen ihmisten joukkoon.

Yksi meille suomalaisille voimia antava tuki, merkitykseltään tavallista suurempi, on ollut erityisesti sodan vuosina vertaistuki tämän päivän terminologiaa käyttääkseni. Erityisen merkityksen se on saanut kotiseutunsa menettäneiden keskuudessa. Kokoontuminen tällaiseen yhteiseen juhlaan pitää aina omalta osaltaan sisällään terapeuttisen vaikutuksen. Tälläkin kertaa kyseessä on juuri kotiseutujuhla niille ikäpolville, jotka ovat kasvaneet ja eläneet lapsena ja nuorena Vuokselassa. Kun kotiseutu on se, missä on kasvanut ja varttunut, on nuoremman karjalaista syntyperää olevan sukupolven kotiseutu luonnollisesti nyky-Suomessa. Heidänkin sukujuurensa pitävät kuitenkin heitä kiinni myös rajantakaisessa Karjalassa.

Elämämme rakentaminen ei ole kuitenkaan viipymistä menneisyyden muistoissa, mutta niiden palauttaminen mieliin sopivina hetkinä ovat merkinneet ja merkitsevät paljon sen vuoksi, että niistä löytyy eittämättä voimaa elämäämme.

Pariisin rauhanteossa toisen maailmansodan päätyttyä suurvaltojen sanelemat sopimukset merkitsivät niin taloudellista kuin henkistä raskasta taakkaa Suomelle ja suomalaisille. Vuosikymmenien aikana tapahtunut rakennustyö on onnistunut kuitenkin luomaan maastamme taloudellisesti vahvan. Tuloksesta voimme olla tyytyväisiä.

Taloudellisen taakan lisäksi jouduimme Suomessa kantamaan monessa mielessä myös inhimillistä taakkaa.

Tunnustettu totuushan on se, että Neuvostoliiton aloittama Talvisota ketjureaktioineen oli Suomea, suomalaisia ja erikseen mainittuna Neuvostoliitolle rauhanteossa pakkoluovutettujen alueiden kansalaisia kohtaan suuri vääryys.

Silloin kun naapurimaan presidentti totesi tämän tosiasian, jäimme seuraamaan odottavin ja toiveikkain mielin, mitä tekoja tämän jälkeen tulee tapahtumaan. Pettymys on ollut suuri. Vaikka totuus on lausuttu, mitään ei ole kuitenkaan tapahtunut vääryyden oikaisemiseksi. Olemme kuulleet ja tienneet ongelman, mutta emme ole itsekään Suomessa osanneet tai halunneet lähteä etsimään ratkaisua tähän kysymykseen.

Aineellisesti on Suomessa onnistuttu hyvin paikkaamaan niitä vaurioita, joita aiheutui niin valtakunnalle kuin kansalaisille suomalaisten puolustaessa itsenäisyyttään ja samalla länsimaista demokratiaa. Sen sijaan henkisellä tasolla ei kaikessa suhteessa ole onnistuttu, mikä on aivan inhimillistä. Ei nähty aina inhimillistä ulottuvuutta. Maatamme puolustaneet eivät kaikilla tahoilla saaneet sitä arvostusta ja kunniaa, joka heille kuuluu. Karjalan palauttamisesta ei olisi pitkään aikaan saanut ilmaista mielipidettään.

Meille kotiseutumme menettäneille tämä oli henkinen lisätaakka, jonka olemme yksilöinä kantaneet omin voimin.

Yksilöllinen arvovalinta vaikuttaa siihen, millä tavoin ihminen ottaa eri tilanteissa elämänsä hallintaan, millä tavoin ottaa ohjakset omiin käsiinsä. Tutkijoiden mukaan myös perimällä on osuutta siihen. Eräät tutkijat ovat sitä mieltä, että kohtalomme tulee sisimmästämme. Sotiemme seurauksena suomalaiset joutuivat ulkoisten tekijöiden vuoksi uusien tilanteiden eteen ja kotiseutunsa menettäneet lisäksi evakon tielle. Mutta se, millä tavoin olemme tilanteet kohdanneet ja vaikeudet kestäneet, ongelmiamme ratkoneet, elämämme sisältöä tällä tiellä rakentaneet, on riippunut myös niistä eväistä, joita olemme isänmaamme eri puolilla ja me karjalaiset Karjalassa lapsena, nuorena ja aikuisena mukaamme saaneet; niistä arvoista, joita silloin olemme ammentaneet ja omaksuneet.

Nämä eväät ovat olleet riittävän hyvät. Eväitä ovat valmistaneet omat läheisemme, niitä on ollut luonteen laatumme, niitä on antanut kaunis luontomme, kulttuurimme, kylä- ja kaupunkiyhteisömme. Sotiemme seurauksen syntyneen haavan kanssa eläminen on edellyttänyt henkistä lujuutta ja sitä suomalaisilta löytynyt. Maamme jälleenrakennus on määrätietoisella tavalla toteutettu, evakkotaipaleen rasitukset läpäisty ja uusi elämä rakennettu.

Entisten tuttujen tapaaminen on tärkeää juhlassa. Kuninkaaristissä asuneet ovat koontuneet ryhmäkuvaan. Kuva: Pentti Warvas.

Pakonomainen irrottautuminen kotiseudulta on vakava tapahtuma. Eri ikäinen ja erilaisessa asemassa oleva ihminen saattaa kohdata sen ja evakkotaipaleen kokemukset sekä uuden yllättävän elämän muutoksen yksilöllisesti eri tavoin.

Mieleeni on jäänyt eräs ihmisen elämänkaareen liittyvä tutkijan näkemys. Siinä hän toteaa seuraavasti. Aikuisiän alussa alkaa nähdä tulevaisuutta. Jos tämä vaihe ulkoisista syistä lykkääntyy, kokee sisäisen menetyksen. Tämä pätee varmasti monen nuoren evakkotaipaleelle joutuneen kohdalla.

Emme elä kuitenkaan vain itsellemme. Pysyvä velvollisuutemme on kantaa vastuuta yhteisistä asioista, rakentaa yhteiskuntamme pohjaa kestäväksi myös tulevia aikoja ajatellen. Mitä sitten tältä saralta eteemme avautuu? Mitä talvisodan ketjureaktion aiheuttamia omissa käsissämme olevia yhteisiä asioita on vielä hoitamatta ja mitä huomioon otettavia?

Totuuden viiltävä veitsi tulee meitä vastaan

Totuus kertoo mm. sen historiallisen tosiseikan, että Karjala on ollut koko historiallisen ajan suomalaisten asuttama aina vuoteen 1940 saakka. Mikä on se aikajänne, jolloin tapahtuu jotain tämän valtakuntamme perusoikeutta kohdanneen vääryyden oikaisemiseksi, on meille tuntematon. Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty, eikä siitä voi kukaan antaa takeita. Historiasta vain tiedämme, että odottamattomia ja yllättäviä käänteitä voi tapahtua.

Mutta oikeudenmukaisuutta tavoitellessamme on jotain sellaistakin, joka on ja olisi välittömästi omissa käsissämme. Tarkoitan Suomen ulkoisen kuvan oikaisemista eräässä suhteessa. Maailmalta näet esitetään silloin tällöin mielipide, että Suomi on sotaan syyllistynyt. Ei tunneta tai ei haluta tulkita historiaa totuuden mukaisesti. Ei haluta aina muistaa sitä, että Neuvostoliitto aloitti sotaa julistamatta häikäilemättömän hyökkäyksen Suomeen maan valloittamiseksi eikä haluta nähdä sitä, että Suomi taisteli itsenäisyytensä puolustamiseksi turvautuen siihen kansainväliseen tukeen, mitä oli saatavissa.

Sodanjälkeinen aikana vuosikymmenten saatossa yhteiskuntamme on kehittynyt ja saanut niin monella tavoin uutta ilmettä. Noiden vuosikymmenten takaiset tapahtumat ovat kuitenkin kulkeneet mukanamme. Olemme joutuneet odottamaan myös ratkaisuja, jotka korjaisivat suurvaltojen taholta Suomea kohdanneet vääryydet. Missään vaiheessa emme voi luopua Suomen oikeudesta saada palautetuksi vääryydellä menetetyt alueet takaisin Suomelle.

Odotus ei saa heikentää uskoamme oikeuden toteutumiseen eikä heikentää tahtoamme toimia sen hyväksi. Ei pienen maan oikeus voi poiketa suuren maan oikeudesta. Tämän voisimme ilmaista myös kysymyksenä, millainen on se maailma, missä oikeuden toteutuminen riippuu kansakunnan koosta? Onhan elämältä pohjaa pois, ellei voi toivoa oikeudenmukaisuuden toteutuvan.

VIRKIN VIRKKEET

Kesän mietteitä elokuuta odotellessa

Säät vaihtelevat ja kuluvan kesän osalta tuntuu siltä, että muistoissa olevat lapsuusajan lämpimät kauniit aurinkoiset päivät jäävät kokematta. Kylläkin vapuntienoon aikaan ollessamme pitäjäyhteisöjen matkalla Sakkolassa ja Vuokselassa saimme nauttia yhdessäolosta lähes hellerajan lämmöstä. Aurinkoisia päiviä toki on ollut, mutta saimme Pirkanmaalla kokea myös raekuuron ja maa oli valkoisenaan n. 3,5 cm halkaisijaltaan olevia rakeita.

Liikuskellessani maalla Tammelassa lapsuusmaisemissa nämä entiset ajat tulevat mieleen erilaisina muistikuvina. Maisemat, rakennukset, koneet ja laitteet muistuttavat niistä ajoista. Myös paikalliset ikääntyneemmät ihmiset mielellään muistelevat meidän perheemme tulemista kylään evakkoina. Mieleeni on tullutkin ryhtyä haastattelemaan heitä.

Siihen aikaan elämänrytmi oli hyvin työvoittoista. Lapsetkin osallistuivat vanhempien mukana joskus hyvinkin raskaisiin töihin. Koko kesäajan työt seurasivat toisiaan. Sunnuntai oli ehkä mieluisin päivä. Se oli meillä lepopäivä. Lauantai-iltaisin pääsin nauttimaan isän kanssa kalastamisesta, kun laskimme pitkänsiiman. Varhain sunnuntaiaamuna kävimme nostamassa sen ylös. Sadalle koukulle tarkoitetut entiset puiset säilytyslaatikot muistuttavat edelleen lapsuusajoista. Silloin kuulin isäni kertomana, miten hän kalasti samalla tavalla Vuokselassa Sammutselän maisemissa.

Heinäseipäät, joissa on vuoltu isäni puumerkki EV, ovat myös tulleet Vuokselan Alholan kylästä evakkona Tammelaan. Heinähangot, haravat ja seipään puutapit muistuttavat myös olemassa ololla entisistä ajoista. Kuinkahan moni nykynuori osaisi tehdä ja vaihtaa heinäharavan katkenneen puupiikin uuteen. Lukitus oli siinä se juju, jonka keksijästä ei ole tietoa! Entisajan puisia heinäharaviakaan ei monella taida olla enää tallessa.

Kesään kuului myös pajupillin teko ja erityisen mielenkiintoinen kasvi oli heinänteon aikaan karhunputki, josta sai äänekkään soittimen ja voihan sillä myös puhallella herneitä.

Heinäkuussa Suomi hiljenee työmarkkinoilla. Nykyään kun katselee mitä yleisiä tapahtumia olisi tarjolla, niin ei kenellekään pitäisi aika tulla pitkäksi. On runsauden pulaa ja moni mielenkiintoinen juttu jää kokematta.

Karjalaisia tapahtumia on solkenaan; joka pitäjässä on omia tapahtumia, eri yhdistykset ja paikalliset harrastuspiirit tuovat esille toimintaansa esityksin. Oikein hyvää toimintaa.

Jokainen voi harkintansa mukaan ottaa osaa ja viettää aikaansa parhaaksi katsomallaan tavalla. Paikallaan olokin on joskus hyvin rentouttavaa tutkailemalla lähiympäristöään tai syventymällä painetun tekstin syövereihin. Itse syvennyin oikein ajatuksen kanssa lukemaan ja pohtimaan vuorineuvos Yrjö Pessin Vuokselajuhlassa 6.8. pitämän juhlapuheen sisältöä. Tekstin perusteella olisi mielenkiintoista käydä syventävä jatkokeskustelu laajemmassa ryhmässä. Puhe on julkaistu tässä lehdessä toisaalla.

Aiemmissa lehdissä on korostettu perinnetietojen tallentamisen merkitystä. Aihe on saanut aikaan yhteydenottoja ja asia koetaan hyvin tärkeäksi. Kirjallisen aineiston osalta taltiointi ei vie paljon tilaa. Esineistön osalta tilanne on toinen. Tärkeintä olisi, että mitään vanhaa ei hävitettäisi. Tärkeää olisi laittaa muistiin kaikki mitä siihen liittyvää on tiedossa.

Vanhat menneet ajat kiinnostavat minua ja lähes joka päivä jotain uutta tulee esiin. Eilen tein aamupäivälenkin käymällä Tampereella Tammelantoripäivillä. Ostin sieltä vanhan häkilän ”kun halvalla sai.”

Pidetään yhteyttä ja vaalitaan karjalaista perinnettä.

Vuokselaterveisin

Taisto Virkki
p. 03 – 363 1750
0400 – 576 722
taistovirkki@gmail.com

Palaute perinnetietouden tallentamisesta

Vuokselan perinnetietoa olisi mielestäni ehdottomasti syytä kerätä talteen. Meillä on kotiemme kätköissä varmaan useammalla esineistöä kotiseudultamme Vuokselasta. Esimerkiksi kotiseutujuhlien yhteydessä voisi tuoda vaikkapa näyttelyn muodossa esille isiemme töitä. Näitä löytyy useimmilta vuokselalaisilta.

Kuvan esittämä pata oli Juho ja Helena Karosen yhdeksänlapsisen perheen käytössä Vuokselan Kuninkaanristissä sotiemme alkuun asti. Padan omistaa Kalevi Ijäs.

Kuva on Hämeenlinnan Karjala-Seuran 60-vuotisjuhlanäyttelystä v. 2000 Hämeenlinnan kirjastossa, jossa mm. suku-pata oli esillä.

Kalevi Ijäs

Vuokselan kyläkirja-hankkeet

Uudestakylästä on vireillä kyläkirja.
Noisniemen ja Kontulan osalta on käyty myös keskusteluja.
Muistakin kylistä on tarkoitus saada uutta
aineistoa kokoon oman kyläkirjan saamiseksi.
Tule mukaan kirjantekotalkoisiin;
kaikki jutut, kertomukset,sutkaukset ja kuvat ovat tärkeitä.
Lisätietoja: Taisto Virkki, Paununkatu 24, 33700 Tampere
p. 0400-576722 taistovirkki@gmail.com

Marjatta Jokinen kotipihan maisemissa 24.5.2008.

Lapsuuden kodin paikka

Haastelen äitinä lapsilleni
paikasta kaukana Karjalassa.
Muistoista pienen tyttösen
niistä haastaa heille.
Muistelen paikkaa Himotun päässä,
tädin paikkaa, lammashakaa, naapureita
ja ”rautalintuja” taivahalla.

Kului monta vuosikymmentä
kodin paikkaa löytämättä.
Kunnes osui kohdalleni Punapaju-Angervo,
joka kasvaa siellä kuin odottaen –
tyttösen kerran löytävän vielä
kotinsa paikan lapsuuden.
Tästä tuli tunne syvälle rintaani
nyt olen löytänyt etsimäni.

Marjatta Jokinen

Maisemani muistoja

Kotiseutuni maisemaa muistelen,
sen kauniista paikoista unelmoiden.
Se heliät hiekat ja rannat
siivittää muistojen sannat.

Historian kirjoista luettu on
mitä se on nähnyt ennen,
vuosisadat sen rantoja raiskanneet on
sotajoukot idän ja lännen.

Väki on lähtenyt evakkoon
ihan Tverille asti,
Suvannon väkeä koetellut on
vieraan vallan hirmuinen mahti.

Meidän sukupolvi jo
ehti rauhaa rakentaa
eteen nuoren, itsenäisen Suomen.
Sai Suvannon seutua puolustaa,
toivoen, jospa koittaisi uusi huomen?

Täällä muistamme kyliä Suvannon,
miten elämä innosta sykki.
Nyt on tallessa tarinat Taipaleen.
Vuoksen ja Ihantalan, sota ne niihin
kytki.

Samat on meillä kokemukset.
oli Metsäpirtti tai Vuoksela.
Samat muistot mukanamme
myös Suvannon rantojen Sakkola.

Nyt kiitosmieli virittyy
Luojan antamaan apuun,
miten kaikki voitettu on,
uusi huomen kajastaa hakuun.

Kiitos että saamme elää Suomessa
pitkää rauhan aikaa.
Suuret vaikeudet voitettu on,
tulevaisuus toivoa kaikaa.

Sirkka Kuuppo

Muistojen matka Kuninkaanristiin

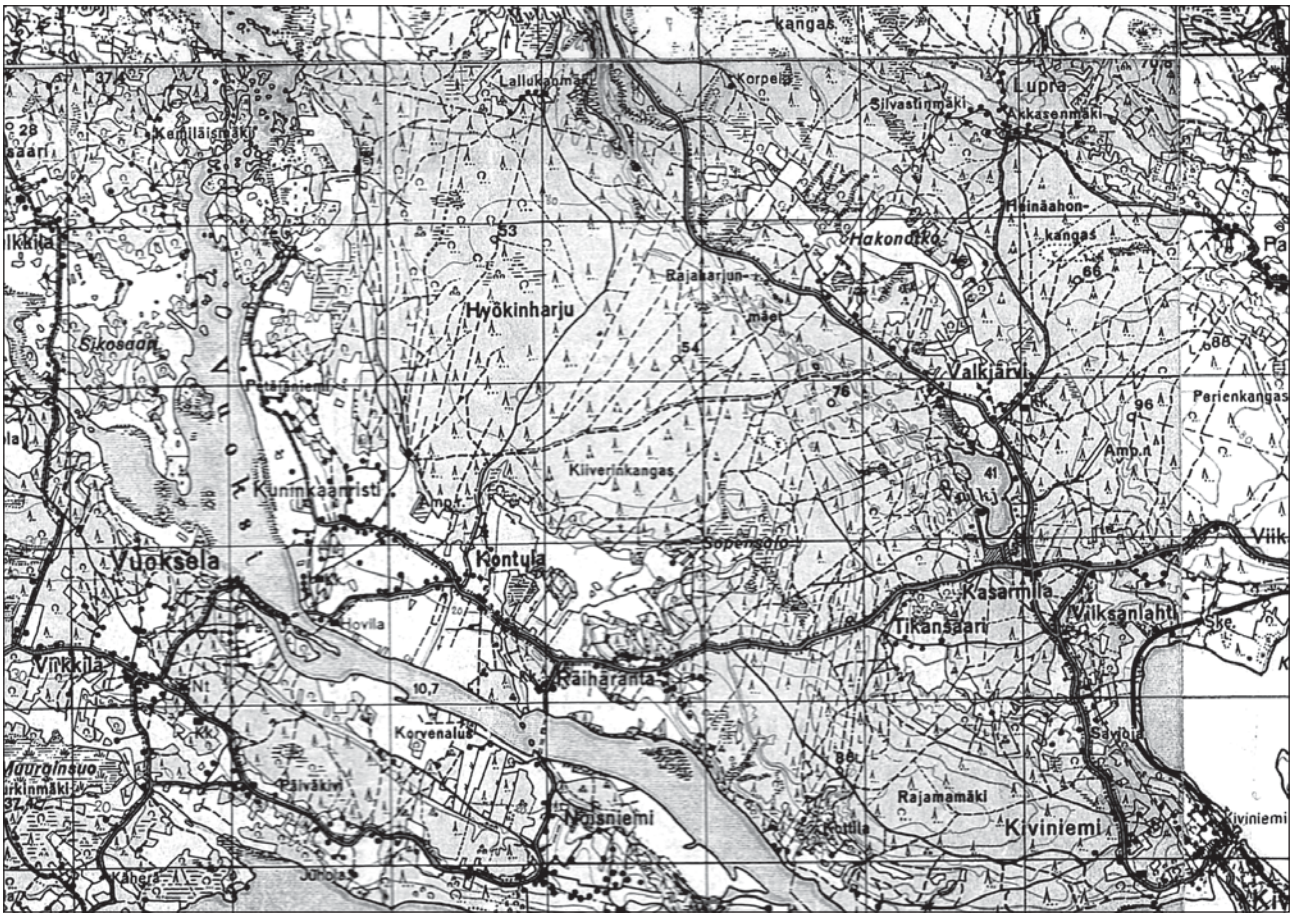

Sakkolan Kiviniemestä Vuokselan Kuninkaanristiin tultaessa on oikealla Helluntaiseurakunnan rukoushuone.

Kuisman Emilia – Karosen Helmi (Kehäkangas) – Kekin Juho – Naskalin Toivo (Yllölä). Vasemmalla Karosen Väinö (Yllölä).

Vasemmalle lähtee peltotie. Ensin on vasemmalla Käpin Mikko ja kauempana Leppäsen Toivo.

Palaan takaisin kylätielle. Oikealla on Ijäksen Mikko ja vasemmalla Karosen Juosi (Yllölä Juosi), sekä Käpin Taunon kauppa.

Lähden oikealle Sopen kujasia. Siinä on ensin vasemmalla Jääskeläisen Albertti, sitten oikealla Haakanan Viljo- ja Käpin Yrjö. Pienen matkaa kuljettuani lähtee vasemmalle Liisalan kujaset. Oikealla on Liuksen Onni, Tereskan Hilja- ja Karosen Juho (Liisa Juna).

Palaan takaisin kylätielle. Ohitan Karosen Vilhon (Mikomati Vilhon), Kemiläisen Juhon, Karosen Väinön (Juhana Väinön), Pitkäsen Villen ja Varpaan Armaksen. Vasemmalla on Karosen Jooseppi (Juhola). Nyt olenkin Juholanmäellä, kylän keskustassa.

Käännyn oikealle Varpaan kujasille. Ensin on Pulkin Juho ja sitten Varpaan Matti (Varpaala). Kujasten jatkuessa ohitan Karosen Hetin ja Karosen Aukustin (Liisa Aukustin). Nyt tulenkin jo Lepsillalle. Vasemmalla mäen töyräällä on Häsäsen Matti. Tulen Häsäsen peltotietä takaisin kylään. Siinä kohta peltotien oikealla puolella on Henttisen Arvi ja pienen matkaa Häsäsen Väinö.

Tulen takaisin Juholanmäelle. Lähden kulkemaan mäkeä alas. Oikealla on Inkisen Antti. Tulen ”Häsäsen mäelle”. Vasemmalla on Häsäsen Filemon.

Nyt lähden vasemmalle Ristniemeen. Oikealla on mylly ja pärehöylä -, vasemmalla männikön takana ”urheilukenttä”. Ohitan Selosen . Tulen ”Ristniemen koululle”, jossa opettajina ovat Alma Kinanen ja Terttu Junttila. Koululta lähden jatkamaan matkaa. Tien oikealla puolella on Oivion Selma, Jermalan Maikki, Karosen Mari, Pelkosen Iida ja Matikaisen Anni. Lauttarannassa on Lauttamökki.

Koululta tultaessa vasemmalla on Kemiläisen Albertti ja Ivanoffin Paavo. Viimeisenä Kontulan kylän rajalla on Lampun Albertti.

Olen jälleen ”Häsäsenmäellä”.

Lasken mäen ja tulen ”Rantamäelle”. Siinä oikealla on

Pärssisen Tahvo… ja…edessäni välkkyy Vuoksi…!

Mäen alta lähtee vasemmalle Käpin kujaset. Sen varrella oikealla on Käpin

Tommi- ja Lampun Martti-, sekä lähempänä rantaa Rastaan Väinö.

Tulen jälleen ”Rantamäelle” ja jatkan matkaa kylätietä pitkin. Ensin oikealla on Lemmetyn Vihtori ja Meskasen Arvi ja vasemmalla Meskasen Aapro, Turkin Tuomas ja Jalosen Nestori.

Nyt olen Pettäiniemessä. Temoskorven kujaset lähtevät oikealle. Siinä oikealla ensin mäen alla on paja. Sitten mäki ylös ja siinä on Pärssisen Matti. Nyt toinen mäki ylös ja olen Ylläisiinaholla. Siinä oikealla on Pärssisen Emil- ja vasemmalla Suokkaan Juho, sekä Raatikaisiin pellon takana Karosen Simo (Kirst Simo).

Tulen jälleen kylätielle. Vasemmalla, rannan lähellä on Suokkaan Helena. Oikealle lähtee pikku tie Käpin Toivolle. Pienen matkaa kun lähtee taas pikku tie oikealle Käpin Soinille (Nahkurin Soini). Varsinaisen kylätien oikealla puolella on Käpin Jalmari (Nahkurin Jalmari).

Nahkurin takaa lähtee oikealle Mikin kujaset, jonka varrella on Käpin Aukusti- ja Karosen Juho (Mikin Juho).

Kuljen taas pienen matkaa kylätietä. Siinä ovatkin jo Pellonperän veljekset, vasemmalla lähellä rantaa Käpin Jalmari- ja tien oikealla puolella mäen päällä Käpin Juho- ja taaempana Käpin Aleksanteri.

Nyt tulen Ruokoniemeen. Oikealla mäellä on Karosen Aukusti (Mikomati Aukusti) ja vasemmalla Kinasen Paavo.

Nyt tie kulkee rannan tuntumassa. Oikealla mäellä on Käpin Tommi (Marti Tommi), naapurina on Viskarin Jooseppi. Pienen matkan päässä on Mikoheikin Massa, Varpaan Vilho ja Varpaan Simo.

Jatkan matkaa Torosaareen. Tulen rantaan ja siinä on Karosen Mari (Torosaaren Mari).

Olen tullut Siiran sillalle!

Tähän päättyy muistojeni matka. Olen kulkenut Kuninkaanristin päästä päähän, käynyt joka pihassa ja joka talossa!

Olen nähnyt muistoissani kuinka naiset talvella ahkeroi käsitöiden parissa. Kehräsi, neuloi sukkia, lapasia, kintaita ja kutoivat pirrat paukkuen sarat, sarssit ja muut lämpimät, sekä pöytäliinat palttinat ja matot.

Miehet teki saavit, korit, työreet, kärryt ja kutoivat puhdetöinään kalanpyydykset, kuten verkot, rysät ja merrat, tässä muutamia mainitakseni. Tehtiinhän kaikki suureksi osaksi kotona. Olihan omavaraistalous pitkälti ”tässäkin suhteessa”.

Ja ne lauantai-illat kesäisin !!

Kun kirkon kellojen ääni kiiri klo 18:sta yli kylän …sauna lämpis…käki kukkui…ja aurinko hiljaa vaipui Vuoksen taa!

…Oi! …Näitä muistoja ei voi vuosikymmenetkään himmentää…!

Kesällä 2000

Aili Pärssinen

Neljä sukupolvea – neljä Inkeriä

Neljän Inkerin ikähaarukka tässä kuvassa on 85 vuotta – ja 6 kuukautta. Eila Inkeri Pikkumäki, o.s. Rontu Vuokselan Uudestakylästä, Sisko Inkeri Pikkumäki-Luoma, Maisa Alli Inkeri Luoma ja nuorin Oona Siiri Inkeri Herdén.

Pitäjämme internetissä

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

Tilaa oma pitäjälehtesi!

puh. 040 730 2622

Kahdeksan numeroa vuodessa karjalaista asiaa, historiaa, muistoja ja nykypäivää.

Kupariset Äänisen aalloilla

Kizhin kirkot olivat upea näky lähes tyynen Äänisen äärellä.

Kuparisten sukuseuran tämän vuotinen matka rajantakaiseen Karjalaan suuntautui tällä kertaa aivan uusille seuduille, jossa monet matkaajat eivät olleet ennen käyneet. Johtavana ajatuksena oli mennä Laatokan taakse ja tutkailla Kollaan, Petroskoin, Aunuksen maisemia, kun aiemmin on keskitytty suvun juurille, jotka ovat Laatokan länsipuolella pääasiassa Antreassa ja Sakkolassa. Tälle viisi päivää kestäneelle matkalle osallistui 31 reissaajaa. Ilmatkin olivat suosiolliset ja vain kerran sadekuuro keskeytti hyvin alkaneen uintiretken Laatokan takana olevilla upeilla uimarannoilla.

Kuparisten sukuseuran pj. Ossi Kuparinen (oik.) ja tulkki Erkki Kokko Kollaalla.

Tuntemattoman sotilaan jäljillä

Matkasimme Kiteen ja Tohmajärven kautta Niiralan raja-asemalle, jonka kautta pääsimme tällä kertaa sujuvasti Sortavalaan. Pienten vastoinkäymisten jälkeen ja illallisen jälkeen suurin osa 31 hengen joukostamme vietti iltaa Laatokan rannalla vanhasta sahasta upeaksi hotelli-ravintolaksi saneeratun Piipun pihan patiolla ilta-auringon ja lempeän kesätuulen muuttaessa hiljalleen illan autereiseksi usvaksi. Muutenkin Sortavala on todella kaunis ja suomalainen kaupunki ja tämä näkyy monissa rakennuksissa ja patsaissa.

Jatkoimme aamulla Harlun kautta Impilahdelle Laatokan jylhiä rantamaisemia seuraillen Suistamon, Soanlahden ja Suojärven pitäjien alueiden jäädessä pohjoispuolellemme. Läskelässä Jäniskosken komeat kuohut suorastaan pysäyttivät ja jokainen kaivoi pikaisesti kamerat esiin. Sillan toisella puolella taas oli sykähdyttävän tyyni maisema aivan kuin postikortista.

Läskelän jälkeen käännyttiin kohti Petroskoita, jonne matkasimme Suojärven kautta. Matkalle seisahduimme ensin Koirinojalla, jonka suunnassa käytiin talvisodassa ankaria taisteluja, joista merkkinä ovat monet seudulle pystytetyt venäläiset muistomerkit. Kesäkuussa 2000 paljastettiin kookas talvisodan muistomerkki, jonka suunnitteli petroskoilainen Leo Lankinen. Paljastustilaisuudessa oli läsnä myös Suomen silloinen pääministeri Paavo Lipponen. Laatokan Karjalan taisteluissa kaatui noin 35 000 neuvostosotilasta ja 5000-6000 suomalaista.

Jatkoimme Koirinojalta suoraan Kollaalle, jossa pysähdyimme muistelemaan Talvisodan kunniakkaalle taistelupaikalle Kollaanjoelle, jossa kommodori evp. Teuvo Kuparinen kertoi tais-

telujen yksityiskohdista kiinnostuneille kuulijoille.

Kizhin saari maineensa veroinen

Aamulla olikin edessä reissun yksi kohokohdista eli risteily Ääniselle ja Kizhin saarelle, jonne matka kesti runsaan tunnin. Nykyään tämä noin kilometrin levyinen ja seitsemän kilometriä pitkä saari on syrjässä, mutta aikanaan 1400-luvulla saari oli alueellinen keskus eli pogosta. Saarella sijaitsee Venäjän tunnetuin puukirkko. Koko Kizhi kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon, johon Venäjällä kuuluu lisäksi vain Kreml Moskovassa sekä Pietarin vanha keskusta. Kuuluisa 22-kupolinen pääkirkko valmistui 1714 ja se on rakennettu pelkästään puusta ilman yhtäkään rautanaulaa. Valitettavasti emme päässeet sinne sisälle meneillään olevan remontin takia.

Ainoana mainittavana haittana Kizhillä oli kyykäärmeiden runsas esiintyminen, josta opaskin vielä erikseen varoitteli.

Illansuussa palattiin Petroskoihin, tuohon 280 000 asukkaan kaupunkiin, joka perustettiin 1703 Pietari Suuren toimesta. Jatkosodan aikana vuonna

Kuparisten sukuseuran sihteeri Anja Keinänen oli miehensä Antin kanssa hyvin tyytyväinen matkan antiin.

1941 lokakuun alussa Karjalan armeija valtasi Karjalan pääkaupungin ja kaupungin nimi muutettiin Äänislinnaksi ja neuvostovallan kaikki merkit poistettiin.

Paluumatkalla oli tunnelmaa

Paluumatkaan kulutimme kaksi päivää, sillä kun Kupariset lähtevät matkalle, niin turhaa kiirettä ei pidetä. Kiersimme aluksi Aunuksen kautta Sortavalaan, josta yöpymisen jälkeen tulimme Käkisalmen kautta Sakkolaan ja Viipuriin. Varsinkin Sortavalan ja Käkisalmen välinen tieosuus on aina yhtä ihastuttava ja erilaisia tunteita herättävä.

Käkisalmen markkinoilta löysin pikku tyttärelleni aivan upean mekon, jonka hän on onnistunut sotkemaan jo moneen kertaan. Sakkolassa Teuvo Kuparinen kertoi monta mielenkiintoista yksityiskohtaa sukumme vaiheista ja Kiviniemen koski on aina yhtä komea. Viipurissa tuli jo kotiolotkin mieleen ja ei muuta kuin pellavakauppaan tuliaisia ostamaan kuten moni muukin.

Bussin etuosassa mietimme jo tulkkimme Erkki Kokon, jonka äiti on omaa sukuaan Antrean kuparisia sekä sotilasasiantuntijamme Teuvo Kuparisen kanssa ensi kesän matkaa. Pienen harkinnan jälkeen tuntui menomatka Karjalan kautta Novgorodiin ja paluu Viron kautta takaisin oikein hyvältä vaihtoehdolta.

Kiitokset kaikille matkaajille ja erityisesti sotilasasiantuntija Teuvolle ja tulkille Erkille, joiden osaamista tarvittiin useaan otteeseen.

Ossi Kuparinen

Koirinojan muistomerkillä Kuparisten sukuseuran vpj. Teuvo Kuparinen (oik), sihteeri Anja Keinänen miehensä Antin kanssa sekä taloudenhoitaja Leena Autio.

”Kalakurkien” kyydissä Karjalassa

Alastaron, Loimaan ja Mellilän seudulla asuvat entiset kurkijokelaiset olivat perustaneet yhdistyksen nimeltä Kalakurjet. Heillä oli tapana käydä pitämässä onki- ja pilkkikilpailuja entisellä kotiseudullaan Kurkijoella. Sisareni Leena oli avioitunut kurkijokelaisen kanssa. Sisareni myötävaikutuksella sain tilaisuuden osallistua Kalakurkien Karjalan matkaan toukokuussa 2008. Reissulla käytäisiin myös Sakkolan Lapinlahdella Pajarin tilalla, joka oli Leenan ja minun entinen koti.

Ajoimme Karjalan pikatietä Wärtsilään, jossa ylitimme rajan. Jatkoimme Ruskealan kautta Sortavalaan. Sen keskusta oli siisti ja rakennukset hyväkuntoisia; sain kaupungista positiivisen kuvan. Satamassa oli kantosiipialuksia Valamon matkoja ja muita risteilyitä varten.

Seuraava pysähdyspaikka oli Lahdenpohja. Pikkubussin kuljettajana ja matkanjohtajana oli venäjänkielentaitoinen kurkijokelaismies, hänen lisäkseen matkassa oli kahdeksan henkilöä. Saavuimme Kurkijoelle, jonne oli tilattu majoitus ja ruokailut. Tilat olivat siistit ja ruoka hyvää.

Elisenvaaran asemalla Kurkijoella.

Kurkijoen kirkonkylä oli tiivis taajama korkeiden kukkuloiden ympäröimänä. Kylän halki virtasivat Raholanjoki ja Heinjoki, jotka yhtyivät noin 300 metrin pituiseen Kurkijokeen, joka laski Laatokan Laikkalanlahteen. Tästä on hyvä vesiyhteys mm. Korpisaareen, jossa olivat eräiden matkalaisten entiset kotipaikat.

Kylän keskellä oli palaneet kirkon rauniot. Sinne olivat Kurkijoen evakot pystyttäneet ison ristin.

Päivittäin ajettiin mukanaolijoiden entisille kotipaikoille. Tiet olivat paikoittain huonokuntoisia. Osa pelloista oli sen näköisiä, että niistä oli korjattu heinää, osa oli jätetty luonnontilaan. Viljaa ei viljelty missään, perunaa oli pieniä aloja. Peltojen metsittymistäkin oli havaittavissa. Ojat olivat yleensä pajupuskien täyttämiä. Taloja ei ollut syrjäseuduilla. Karjaa ei juuri nähty.

Korpisaaressa oli varsinainen turistinähtävyys. Entiseen Mielosen isohkoon navettaan oli uusi isäntä rakennuttanut kahteen kerrokseen mahtavat edustustilat. Tilalla oli hevosia, villisikoja ja jopa karhukin omassa betonilinnassaan. Kullerot kukkivat niityillä.

Kurkijoellakin on Lapinlahti-niminen kylä. Menimme sinne Laatokan kautta moottoriveneillä vuonoja pitkin. Jylhän kauniita kalliojyrkänteitä, joiden päällä näkyi jälkiä metsäpaloista, oli reitin varrella. Kävimme myös Soskuan, Savojan, Marianvaaran ja Elisenvaaran sekä Alhon kylissä. Iltaisin kävelimme kirkonkylässä. Kiipesimme korkealle Linnavuorelle, josta oli hyvä näköala kylään. Presidentti Relanderin syntymäkoti oli säilynyt ehjänä.

Kurkijoelta matka jatkui Käkisalmen kautta Sakkolaan. Hiitolassa poikkesimme ihailemaan Asilankoskea.

Sakkolassa pysähdyimme Kiviniemen sillan luona. Matka jatkui sitten kohti Lapinlahtea. Ohitimme Petäjärven, alkoi jo tuntua tutulta.

Lapinlahden tienhaarassa ei ollut tienviittaa, eikä edeltäviä opasteita. Osasimme kuitenkin kääntyä oikealle tielle. Pellot olivat voikukkien peitossa. Saavuimme Naskalinmäelle kylän keskustaan. Valtava muuri ja porttirakennelma oli vastassa. Kauppa oli edelleen kerrostalon päädyssä.

Ajoimme rantaan päin kiertäen aidatun loistoasumuksen. Suvanto siinteli alhaalla, Haparaisten ja Keljan kylät vastarannalla. Tulimme rantapellolle, ohitimme Kuparisten ja Pärssisten paikat. Pellot ja palteet olivat ruohonvihreät, oikealla Seppäsenmäki. Ennen Saikkelinojaa olimme jo entisen Pajarin maalla. Silta oli painunut ojan pohjamutaan. Nousimme pois autosta, jolloin se pääsi yli. Muistikuva kirkastui todellisuudeksi: siinä se oli, Pajari, lapsuuden elin-

ympäristö rantoineen ja pihapuineen. Jälleennäkeminen sykähdytti. Edellisestä käynnistä oli kulunut 11 vuotta.

Totesimme entisten rakennusten paikat. Poksautimme samppanjapullon ja joimme tervetuliaismaljat. Rannassa oli venäläismies autoineen, mutta hän lähti pois. Nuotio- ja leiripaikka oli rannassa, kuten edellisellläkin käynnillä. Kaksi aukkoa kaislikossa. Suvanto tyyni, aurinko paistoi. Pajarin kohdalla rannassa kasvoi isoja haapoja.

Lähdimme kävelemään Syväojalle päin. Ohitimme Loposen pihan ja rannan. Pellot kasvoivat nyt puita, humala kiersi puiden runkoja. Sananjalkapensaat olivat rehevän vihreitä, valkovuokot valtavat suuria.

Syväojan lähellä oli pariskunta telttailemassa. Ojan ylittävää siltaa ei ollut, ylempänä oli kapeikkoja, joista pääsi kuivin jaloin yli.

Palasimme Pajarille. Ihmettelin Saikkelinojan partaalle mineriittilevystä tehtyä rakennusta – jäi epäselväksi, mihin tarkoitukseen se oli.

Tämäkin lyhyt käynti Pajarissa antoi paljon. Tulee tunne, kuin oltaisiin ”omalla maalla”. Tänne on mukava tulla, koska venäläiset ovat merkinneet tilan luonnonsuojelualueeksi, joten emme tunkeudu kenenkään yksityisalueelle.

Kiitokset kuljettaja-matkanjohtajalle ja kaikille ”kalakurjille”.

Jouko Karjalainen

Sakkolan Lapinlahdessa Syväojan suulla, vasemmalla Leena ja Martti Meskanen, Poskiparta ja Kemppinen.

Sakkolan Lapinlahdessa Pajarin pihalla vasemmalta Häkli, Kuosa, Kuosa, Poskiparta, Koho, Meskanen, Kemppinen, Meskanen.

Sakkola-Museo kutsuu käymään

Kuokkalankosken markkinoiden aikaan museoraitilla Lempäälässä vieraili runsaasti väkeä.
Sakkola-Museolla päivystäneet Antti Hynnä ja Heikki Karjalainen esittelivät museon antimia tiivissä tunnelmassa. Paikalla kävi arviolta noin 300 henkeä. Kuva: Heikki Karjalainen.

Sakkola-Museolla vietetään museopäivää lauantaina 2.8. Tervetuloa!

Kostulista kukkilintuun

Uudet ja vanhat karjalaiset käsityöt esittäytyivät Karjalaisten kesäjuhlien aikaan Tampereella Käsi- ja taideteollisuuskeskus Verkarannassa Kostilista kukkilintuun -näyttelyssä. Näyttelyssä saattoi tarkastella rinnakkain eilisen ja nykypäivän taitajien kädenjälkiä.

Mukana oli uusia töitä Tampereen Karjalaseuran ja Hervannan Karjalaseuran käsityökerhoista.

Vanhempaa esineistöä oli Lempäälän Sakkola-Museosta, Kangasalan Kulttuurikeskus Äijälästä sekä Riitta Meurmanin käspaikkakokoelmasta.

Lähes kaikki Sakkola-Museon esillä olleet työt olivat sotaa edeltävältä ajalta, vanhin aina 1800-luvulta asti.

Näyttely saavutti kolmen viikon aikana hyvän yleisömenestyksen.

Kesäjuhlien aikana näyttelyn esittelijä sai vastata useasti tiedusteluihin, että missä oli Sakkola, missä on Sakkola-Museo ja mikä on sen perimmäinen tarkoitus.

Tietoisuus asiasta levisi ulkomaita myöten, myös se mikä käspaikka on.

Arkistojen antia – kuka täydentäisi tietoja?

Aloitin lomani juhlallisesti vierailemalla entisessä Sota-arkistossa, joka on nykyään nimeltään Kansallisarkiston Sörnäisten toimipiste. Olin tilannut etukäteen puolisoni ja omien isoisieni sotilaskantakortit tutkittavaksi. Kyselin virkailijalta, mitä mahdollisuuksia olisi löytää tietoja lottana aikanaan toimineesta isäni tädistä.

Muutaman tovin odottelun jälkeen sain eteeni paksun kansion (TI3477 Sakkolan p.o. tilastot), jossa oli Sakkolan Lotta Svärd-paikallisosastosta kaikenlaista materiaalia, etupäässä tosiaan tilastoja. Mietin, onko kukaan kirjoittanut Suvannon Seutuun Sakkolan Lotta-toiminnasta, kun en ainakaan itse muista lukeneeni asiasta? Kun olisi aikaa ja rahoitusta (1 sivun kopio maksaa 0,60 senttiä), tarjoaisi tämä kansio oivallisen tutkimuskohteen vaikkapa historiikin laatimiseksi.

Sakkolan Lotta Svärd -paikallisosaston toiminta jakautui Haidermaan, Haparaisten, Kiviniemen, Lapinlahden, Petäjärven, Riiskan, Sakkolan ja Vilakkalan kyläosastoihin. Hovikylään perustettiin tyttöosasto 16.4.1938. Kreeta Halmisen nimi esiintyi monessa otteessa papereissa eli hän oli jonkinlainen johtohahmo Sakkolan lotissa. Yllätykseksi löysin myös isoäitini Petäjärven kyläosastoon liittyneiden joukosta.

Seuraavana päivänä menin Suomen luterilaiseen evankeliumiyhdistykseen Lastenkodinkujalle, sekin Helsingissä, ja sain mahdollisuuden tutkia Sakkolan evankelisen nuorisoliiton vuosikertomuksia kahdesta vihosta, alkaen vuodelta 1930, joka oli liiton kahdeksas toimintavuosi.

Vuonna 1930 johtokuntaan kuuluivat Tuomas Ikävalko, Matti Kuparinen, Anna-Maria ja Aleksanteri Leppänen, Katri ja Juho Riikonen, Anna-Maria Kallonen, Anna-Maria ja Aleksanteri Karja, varajäsenet neiti Maria Loponen ja emäntä Emilia Söder.

Lotat Esteri Karvonen ja Hilkka Suikkanen 1931. Kuva Petäjärvi-kirjasta.

Kokouksia pidettiin edellä mainittujen johtokunnan jäsenten luona sekä lisäksi Riiskassa kauppias Ukkosella, Ojaniemessä Nihtin ja Liisa Naskalin taloissa sekä Luostarisella ja Jalmari Ollikaisella, Haparaisissa Pylkkäällä, Purpuassa Matti Viskarin talossa, Lapinlahdella Väinö Kallosella, Petäjärvellä Simo Karvosen perillisillä ja Mönkäreellä, Karholassa Tenkasella, Hovinkylässä Pietari Jantusella, Hartikaisella ja Rytyllä sekä Keljassa Martti Karvasen talossa.

Sakkolan nuorisoliiton ompeluseurat toimivat Ojaniemessä Anna-Maria Karjan johdolla, Lapinlahdella Anna-Maria Pärssisen sekä Karholassa Manu Tenkasen johdolla ja ne kokoontuivat kerran viikossa talvisaikaan. Ojaniemessä toimi myös tyttöosasto. Varhaisnuorisokerho perustettiin Hovinkylässä 22.10.1938 ja siihen saivat ottaa osaa myös Ojaniemen nuoret. ”Kerholaisia kertyi alussa vain viisi, mutta nyt sen lukumäärä on pitkälti kolmattakymmentä. Nuorisoliittolaiset, rukoilkaa kerhomme puolesta!

Liittomme jäsenluku on kuluneena vuonna lisääntynyt 6:lla ollen nyt 83. Opintokerho perustettiin Ojaniemessä 9.3.38 ja se toimii Suvannon eteläisellä puolella kokoontuen kerran viikossa Ojaniemessä, Hovinkylässä tai Lapinlahdella, kussakin vuorollaan.”

Muusta toiminnasta mainittakoon, että Sakkolan nuorisoliittolaiset vierailivat Raudussa Maanselän kylässä Pehkosen talossa 8.7.1934 ja että 1938 vietettiin juhannusjuhla aattona Kekkilän rannassa, jossa puhujina olivat kirkkoherra Silvennoinen, pastori Liesmaa, lehtori Sonny ynnä muut.

Haparaisissa Juho Riikosella 16.2.1943 pidetyssä kokouksessa ”puheenjohtaja esitti kysymyksen, aloitetaanko Sakkolan nuorisoliitto-osaston toiminta jälleen vai pidetäänkö osastolle hautajaiset. Kaikki paikalla olleet kahdeksan entistä jäsentä olivat kuitenkin sitä mieltä, että toiminta aloitetaan ja jatketaan samaan tapaan kuin ennenkin, mikäli mahdollista.”

Raamattupäivät pidettiin Hovinkylän koululla 28.-29.3.1943.

Merkinnät päättyivät 2.4.1944. Olisi mielenkiintoista tietää, miten osaston toiminta jatkui tämän jälkeen. Lieneekö elossa asiasta tietäviä? Jonkinlaisen historiikin laatiminen näiden vihkojen pohjalta olisi myöskin paikallaan. Kahdeksan ensimmäisen toimintavuoden pöytäkirjat ovat varmaankin myös kadoksissa. Yhteenvetona totean, että evankelisen liikkeen toiminta oli Sakkolassa vilkasta ja yleensäkin yhdistyksiin osallistuttiin aktiivisesti, kun ottaa huomioon lottien kyläosastot sekä muiden kylien ja esimerkiksi Hovinkylän muut yhdistykset, joita olivat urheilu- ja kirjastoseura, ompeluseura ja Marttayhdistys.

Mirja Antila

Rukiinleikkuussa Kuupon pellolla Haparaisissa. Kuva Suvannon helmi -kirjasta.

Matti miettii menneitä

Anninpuu auttoi ahtamisessa

Soi Luoja kastetta, lämmön antoi, kun syksy saapui, se sadon kantoi. Sen kiilsi lehdissä taivaan valo, ja loisti marjoissa kirkkaana palo.

Matti Nuoran mietteet vievät meidät noin 60 vuoden takaisiin syyskesän tunnelmiin Matin entiseen kotikylään Sakkolan Petäjärvelle. Aikaan, jolloin maanviljelystä vielä arvostettiin, viljan korjuu oli pyhä asia ja ruokapöydässä tuoksui riihenmakuinen, rukiinen leipä.

Oli sadonkorjuun aika maalaiskyläs-sä. Talot, pihat ja viljelykset vieretysten. Varhaisina kuulakkaina syysaamuina kuului ”mutkan muksetta” – varstan jyskettä – joka suunnalta kuin taikarumpujen kuminaa. Sumuisina aamuina sekoittui siihen vielä väkevä riihentuoksu.

Ne ajat ovat menneet ja äänet jääneet taakse. Nyt kuuluu poutapäivinä laajoilta viljavainioilta peltopuimurin tasainen jytinä. Kun puimuri on lopettanut, alkaa isonkuivurin vouhotus ja sitä kestää aamuyöhön.

Syksyisen aamun hämärissä aamukahvia juotaessa hetken ”miitittyään” Matti kysyi minulta: Muistako, mikä oli anninpuu ja mitä sillä tehtiin? Enpä sitä heti hoksannut, ja toinen kysymys seurasi: Mitä tarkoitettiin riihen ahtamisella?

Kelasin muistikuvia taaksepäin ja vihdoin selvisi. Ahtaminen on sitä, että kun ahos on puitu, laitettiin uudet lyhteet tilalle riihen parteen. Isä tavallisesti istui parrella ja otti lyhteitä vastaan.

Kaura- ja ohralyhteet olivat lyhyttä viljaa ja tarvittiin kättä pidempää, koska riihet olivat korkeita. Jos antaja oli pienikokoinen, anninpuu oli oiva keksintö. Se oli toista metriä pitkä kepakko. Sen toisessa päässä oli oksanhaara, jolla tartuttiin lyhteen sitomeen. Näin yksinkertaista se oli, kun osasi. Nyt anninpuu on museotavaraa.

Maanläheisiin syksyihin mahtui paljon työtä, toivoa ja rukousta, että sato onnistuisi: että olisi riihen ahtamista ja anninpuulla töitä.

Riihenpuinti mutkilla oli hikistä hommaa. Riihessä oli tukahduttavan kuuma. Ovet oli pidettävä kiinni, ettei riihi päässyt jäähtymään. Tomusta karhea hiki hierti ihoa, eikä seinän räppänästä paljon ilma vaihtunut.

Karjalainen sananparsi kuuluukin: Maamiehellä on kolme kovaa päivää vuodessa; otra-ahos, siantappo ja kylälukuset eli kinkerit.

Kun jyvät oli mutkittu ja ajettu kasaan riihen nurkkaan, alkoi viskurin eli masinan pyöritys, joka oli tehtävä yhdellä kädellä. Viskuri selvitti jyvät akanoista. Riihen lattialta jyvät mätettiin lapiolla säkkeihin. Akanat eli ruumenet viskuri selvitti kuominaan, joka oli laudoista tehty jatke riihen päätyyn.

Ei elämä syksylläkään pelkkää raadantaa ollut. Meillä nuorilla oli omat odotukset – joskohan naapurin pellolla pidettäisiin leikkuutalkoot. Aina talkookutsuja riitti, ja ne ovat jääneet mukavina mieleen.

Erityisesti mieleen ovat jääneet Pursiaisen lähes jokasyksyiset kauranniittotalkoot. Jo iltapäivällä kerääntyivät kylän nuoret sirppeineen kaurapellolle, jossa talon isäntä Adam Pursiainen, Ahlströmin metsäpiirin pomo eli Ukko-Adam, johti talkooväkeä tunnetulla taidollaan. Huuteli saarekkeen päässä; pitkä sänki, lyhyet lyhteet.

Vanhemmat miehet tekivät viisikot ja kymmeniköt – kuhilaita – ja kun työ oli tehty, illalla oli talossa rinkelikohvit ja sarraimessa tanssittiin.

Näin oli ennen, kun työ oli mielekästä ja Luoja kasvun antoi. Nyt katsellaan tornikodon kuudennen kerroksen ikkunasta kadun vilinää ja muistellaan menneitä.

Laina Nuora

Valtion ostokortti vaikutti karjalaiseenkin ruokaperinteeseen

Löysin reseptien joukosta paperin, jossa olevat tiedot vaikuttivat aikanaan koko suomalaisen ruokaperinteen muuttumiseen. Onhan meitä vielä paljon, jotka olemme huokailleet Valtion ostokorttien kuponkien kanssa, mutta suurelle osalle ostokortti määräyksineen on täysin vierasta.

Nykyään kauppojen hyllyt notkuvat tavaroista ja mikäli on rahaa, voi ostoskärryyn kerätä tavaraa niin paljon kuin kukkaro antaa periksi. Toista oli Valtion ostokorttien aikana, kun kupongit loppuivat, niin ostokset oli tehty ja rahat jäivät kukkaroon.

Tässä muutamia ruoka-aineita säännöstelyn ajalta.

Kala: Merestä pyydystetty kala säännösteltiin vuonna 1941, mutta järvien ja jokien kalat jäivät säännöstelyn ulkopuolelle.

Kahvi: Kahvia alettiin säännöstellä 29.10.1939. Tällöin alettiin valmistaa kahvin korviketta, joka sisälsi alussa 25 prosenttia oikeaa kahvia. Oikean kahvin saannin vaikeutuessa supistettiin sen osuus 1941 vuonna 15 prosenttiin. Syksyllä 1942 joutuivat paahtimot valmistamaan kahvinvastiketta, jossa ei ollut kahvia laisinkaan. Vuonna 1946 saapui Turkuun ensimmäinen tuontikahvia tuonut laiva, Herakles, täynnä kultaakin arvokkaampaa kahvia.

Liha: Vuoteen 1940 lihaa oli runsaasti, koska eläimiä jouduttiin lopettamaan huonon rehusadon vuoksi, mutta vuonna 1941 lihaa sai enää noin 14 kg/vuosi. Vuosina 1942-1943 noin runsas 6 kg/vuosi.

Maito ja voi: Kotivoin valmistus kiellettiin 1940, syksyllä 1940 määrättiin kaikki maito ja voi luovuttamaan säännösteltyyn kauppaan. Maitoa pyrittiin jakamaan 3 dl henkeä kohti.

Kananmuna: Säännöstely aloitettiin 1941. Munien jakelussa pyrittiin huomioimaan ensisijaisesti sairaiden, raskaana olevien, imettävien ja lasten tarve.

Mallasjuoma: Vuonna 1941 sai 18 vuotta täyttänyt korin olutta leipäkorttia vastaan.

Peruna: Vuoden 1941 perunasato oli huono. Lantun syöttäminen eläimille kiellettiin. Lanttu käytettiin ihmisravinnoksi.

Vilja: Säännöstely alkoi 1940. Jaettiin leipäkortit, jotka jaettiin neljään ryhmään; alle 7 vuotta, kevyen- ja raskaan- ja erittäin raskaan työn tekijät.

Marjat: Marjasadot olivat vuosina 1941 ja 1942 erittäin heikot. Marjat eivät ehtineet jakeluun, vaan ne ostettiin suoraan poimijoilta. Vuoden 1943 puolukkasato oli runsas ja perustettu Marjatoimikunta hoiti jakelun. Kotipuutarhoissa kasvatettuihin marjoihin ei sotavuosina puututtu.

Mustapörssi: Toimi ostokorttijärjestelmän ulkopuolella.

Tällaisilla annoksilla olisi pitänyt tulla toimeen, ja tultiinkin. Lisänä kerättiin villikasveja, kuten nokkosia, suolaheiniä, sieniä ynnä muuta. Raparperia kasvatettiin miltei mahdottomissakin olosuhteissa. Kekseliäisyyttä tarvittiin, kuten Marttojen pula-ajan ruokaohjeita -kirjasesta huomaa.

Hiillostetut sienet

Liotetut suolasienet ladotaan ”halstarille” ja paistetaan hiilloksella. Tarjoillaan perunan kanssa.

Sotavoi

20 g voita, 0,5 kuppia vehnäjauhoja, ¼ l maitoa, 1 muna, suolaa.

Maidosta ja vehnäjauhoista keitetään sakea puuro, johon lisätään raaka muna hyvin vatkaten. Seos maustetaan suolalla. Jäähtynyt puuro lisätään vähitellen vatkattuun voihin.

Kaikki kunnia sota-ajan perheenemännille, jokaisella oli omat selviytymisniksinsä. Niitä olisi kiinnostava kuulla ja ehkäpä kokeillakin.

Raili Leino
Halikko
Sakkola, Haparainen

Valtion ostokortti lihalle, tammikuu 1946 (kuva ylh.) ja valtion yleisostokortti .

Karhunpennuille velliä ja sotapojille kahvia

Lahja Tyrväinen o.s. Karvanen Sakkolasta muistelee aikaa Syvärillä vuoden 1943 keväällä.

Miehet olivat aiemmin katsoneet minne karhu teki pesän. He olivat kuulleet, että karhu tekee poikaset maalis-huhtikuulla. He ajoivat karhun pesästä ja ampuivat sen siihen paikkaan. Sitten tutkimaan pesää, mutta siellähän oli kolme vastasyntynyttä poikasta. Eläinlääkäri oletti niiden syntyneen samana päivänä.

Poikaset olivat yhtä pieniä kuin kissanpennut. Niiden silmätkään eivät olleet auenneet: silmäripset olivat ikään kuin kiinni keskellä silmää aivan kuin ne nukkuisivat.

Seuraavana päivänä minä aloin opettaa niitä syömään. Meillä sotilaskodissa oli sitä milkkiä, josta tehtiin kahvimaitoa. Minä laitoin tutin pullon päähän ja pulloon sitä maitoa ja yritin tarjota sitä pennuille, eihän se ensikerralla onnistunut.

Meillä oli keittiöllä yksi lotta ruuanlaitossa ja minä pyysin häntä laittamaan sellaista oikein ohutta kauravelliä. Kauravelliä pulloon ja lisäksi maitoa, tutti suuhun, mutta ei se kelvannut. Eihän se pysynyt suussakaan auttamatta. Sitten toisella kädellä laitoin tuttia suuhun ja toisella kädellä aina hiukan velliä mukaan.

Hidastahan se oli, mutta muutamassa päivässä alkoi ruoka maittaa. Kiirehän minulla oli, kun täytyi sotapoikien kahvit tarjota, mutta seuraava päivä meni jo paremmin. Karhunpennut oppivat syömään ja pojat saivat kahvinsa. Niitä aikoja on mukava muistella näin vuosien takaa.

Karhuille annettiin nimet: Kimmo, Kalle ja Lulu. Kimmo ja Kalle vietiin Korkeasaareen ja Lulu meni Ruotsiin.

Kävimme mieheni Urpo Tyrväisen kanssa sodan jälkeen Korkeasaaressa katsomassa niitä karhunpentuja ja hyvin ne varsinkin minut tunsivat. Opas kyllä ihmetteli, miten ne niin käyttäytyivät, mutta kuultuaan tarinan hän ymmärsi karhujen reaktion.

Evakkoesineet ja -tarinat esillä

Avatessaan Valkealan Karjalaseuran Esineiden evakkomatkat -näyttelyn Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen tarkasteli puheessaan ensin Karjalan Liiton vuoden teemaa. Hän korosti näyttelyesineiden tarinoiden tärkeyttä itse esineiden rinnalla. Hänen mielestään näyttely sopi hyvin Valkealan kotiseutumuseossa olevan perusnäyttelyn oheen, valkealalaisten tavaroiden rinnalle, koska Valkealasta tuli monien siirtokarjalaisten uusi kotiseutu. Puheenjohtaja Laukkanen lausui kiitoksensa siitä, että näyttelyssä oli tuotu esille Oma tupa - oma lupa, Asutustoiminnan muistomerkkihanke Lapinlahdelle.

Vuosi sitten olleen juhlan ohessa oli myös näyttely, mutta siihen tutustumiseen oli niin vähän aikaa, etteivät ihmiset ehtineet tutustua siihen kunnolla. Salme Keskimäen ja Sirpa Aron käsillä ollut evakkomatkan tehnyt kulho "poiki" ajatuksen evakkoesineiden näyttelystä.

Näyttelyn puuhanaisen, Sirpa Aron mukaan näyttelyn tarkoitus on kertoa yksittäisten ihmisten ja heidän ja heidän tavaroittensa tarinoita. Sen tarkoitus on myös osoittaa, kuinka vaatimattomat, jokapäiväiset käyttöesineet hoitivat tehtävänsä ja olivat tärkeitä. Samoin muistoesineet, puhdetyöt, jotka ovat lapsille ja lapsenlapsille rakkaita muistoja äideistä, isistä ja isovanhemmista.

– Tavarat eivät ole rahallisesti kummoisia, eipä sitä tavallisella kansalla kai ollutkaan, mutta tunnearvo varmaan sitäkin suurempi. Tavaroita ja tarinoita katsellessa saattaa tulla mieleen omia vastaavia kokemuksia; lämpimiä, haikeita ja varmasti surullisiakin.

Sirpa Aro tekstitti näyttelyesineet saatujen tietojen pohjalta. Yksi näistä on Aino Porkan (o.s. Kurikka) itselleen valmistama Mouhijärven kansallispuku ollessaan 1936 käsityökoulussa kotipitäjässään Sakkolassa. Puku kulki evakkokuormassa Nuijamaan Pihkalanjärveltä talvisodan jälkeen Laitilaan, sieltä Valkealaan, sieltä Pihkalanjärvelle ja taas Valkealaan. Täällä puku oli ahkerassa käytössä Multamäen kuorolaisten esiintymistilaisuuksissa, maakuntajuhlissa ym. Pukua lainattiin myös tarvitsijoille mm. tanhuajille ja kuka milloinkin tarvitsi.

Sakkolalaisen Aino Porkan (o.s. Kurikka) itselleen valmistama Mouhijärven kansallispuku on yksi monista näyttelyesineistä kertomassa omaa tarinaansa.

Oma tupa – oma lupa – taulussa on tekstin lisäksi esillä taiteilija Aarno Karimon suunnittelema kunniakirja ja edessä täydennyksenä tämän päivän valokuvat kertomassa mittavasta raivaustyöstä Valkealassa sekä muistomerkkihankkeen tilisiirtoja. Näyttelyssä on mukana myös valokuvatauluja, jotka kertovat jälleenrakentamisesta.

Paula Penttilä

Huumoria

Kun Hrutsev aikoinaan vieraili Suomessa ja Valkeakoskella, jossa tutustui erääseen omakotialueeseen; siellä oli kehotettu siistimään pihoja, eikä saanut olla pyykkiä ulkona kuivumassa.

Yhden talon pihassa oli kuitenkin ollut paljon pyykkiä kuivumassa. Naapuri oli jälkeen päin kysynyt tältä, siihen aikaan monen sakkolalaisenkin tuntemalta, emännältä, että miksi hän ei ollut noudattanut kehotusta.

– Miul olki nii kiireinen päivä, jot mie en kerent niitä kerräämää ja sit mie ajattelin, että jos viep niin viekööö.

***

Aikoinaan kerrottiin, kun Veikko Vennamo hoiteli niitä siirtoväen asutusasioita, niin seuraava tarina.

Hän oli mennyt erääseenkin taloon, jossa emäntä keitti hänelle kahvit. Siinä hänen kahvia hörppiessään emäntä oli ruvennut imettämään isoa pojankoltiaista.

Vennamo oli vähän moittivassa sävyssä sanonut, että kuinka sitä vielä noin isoa poikaa. Tähän emäntä: Mistäs mie oisin kahvimaijon saanut, jos tuo poika ei ois minnuu auk´ pitänt.

***

Oli pieni mökki ja paljon lapsia pihalla. Emäntä nostaa vinttikaivosta vettä.

Ohikulkija kysyy, että eikö teiltä lopu ilma yöllä.

– Eihä se lopu. Mie lasken sitä vielä aamusella uloskin.

Viljo Pitkänen

Vanha lehtikirjoitus herjasi:

”Karjalaiset ovat karjaa”

Eräänä päivänä ajatukseni menivät edesmenneeseen äitiini. Muistin hänen kerran tuoneen minulle jonkun tummakantisen kirjan tuliaisiksi. Kehui kirjaa hyväksi ja kehotti minua lukemaan. Lukematta se kuitenkin jäi, enkä tänä päivänäkään tiedä, mikä kirja se oikein oli. Harmitti!

Päätin aloittaa kirjan hakemisen. En päässyt siinä kuitenkaan alkua pidemmälle. Jo toisen avaamani kirjan välistä löysin yllättäen lehtileikkeen. Jäin sitä suuresti ihmettelemään. Se oli kommunistin kirje karjalaisille. Kirje oli julkaistu jo 60 vuotta sitten 29.6.1948 Karjalalehdessä.

Kirjan olin saanut jo aikoja sitten kummitätini jäämistöstä. Hän oli leikannut tämän lehtileikkeen ja laittanut sen kirjan väliin talteen.

Kummitätini oli Hilja Elina Laamanen (4.11.1896-1.9.1970). Hän oli isäni serkku. He asuivat yhdessä äitinsä kanssa Sakkolan Sipilänmäellä Mattilassa. Äiti oli Helena, o.s. Naskali, Mati Heli (25.8.1870-3.7.1956). Isänsä oli Matti Mikonpoika Laamanen (8.4.1871-15.2.1924). Kaksi veljeänsä kuoli jo nuoriena.

Sotien jälkeen heidät asutettiin Uuteenkaupunkiin, jossa kummini toimi kansakoulunopettajana. Yksin jäätyään hän muutti vuonna 1967 Tampereelle Kaukajärvelle. Viimeinen leposijansa on Messukylän hautausmaalla.

Hilkka Järvensivu

Helena ja Hilja Laamanen Sipinmäellä omassa pihapiirissään.

Hilja Laamanen.

”Hän oli leikannut tämän lehtileikkeen ja laittanut sen kirjan väliin talteen.”

Kommunistin kirje karjalaisille

Karjala-lehti 29.6.1948: Eilinen posti toi meille kirjeen, joka kokonaisuudessaan ilman mitään poistoja taikka lisäyksiä kuuluu seuraavasti:

”Arvoisat karjalaiset! Osoitan tämän kirjeen kaikille karjalaisille. Joskin olen isän puolelta pohjalainen ja äidin puolelta satakuntalainen, uskon puhuvani muiden kansamme heimojen puolesta. Jos olen nyt hiukan päissäni, niin vastaan sanoistani kyllä selvänäkin.

Ja sen, mitä haluan sanoa, voi tiivistää yhteen lauseeseen: ”karjalaiset ovat karjaa”. Karjalaiset ovat karjaa. Sangen kehnoa nautakarjaa. Karjalaiset ja mustalaiset pitäisi muiluttaa itärajan taakse, jonne he kuuluvat. Kun rauha tehtiin, ei kukaan pyytänyt karjalaisia tänne muuhun Suomeen, mutta he tulivat pyytämättä ja alkoivat viipymättä loputtomat ruikutuksensa ja, kuten pohjalainen sanoisi, marinansa. Ei kukaan ole myöskään mustalaisia tänne Suomeen pyytänyt marisemaan ja kerjäämään, mutta pyytämättäpä nekin tulivat. Ilmeinen yhtäläisyys karjalaisissa ja mustalaisissa. Voi, kun niistä molemmista päästäisiin. Jumalaa siitä kiitettäisiin hartaasti. Jumala armahda meitä karjalaisista ja mustalaisista!!

Ainoa, mihin karjalaiset kykenevät, on loputon laiskuus ja kieroilu. Samoin mustalaisetkin. Jälkimäiset ovat kuitenkin rehellisempää, sillä he eivät selitä, että ovat ”laulun kansaa”, fair play, pitävät itsekin itseään laiskoina petkuttajina. Jos kuvittelee Suomen kansan ihmiseksi, ovat mustalaiset täitä ja karjalainen heimokunta lapamato. Kummastakin on kyllä mahdollisuus päästä irti sopivilla keinoilla. Ja sopiva myrkky (DDT ja matosatsi) on muilutus. Kun puhun karjalaisista, en tarkoita yleensä siirtoväkeä, jossahan saattaa olla pohjalaisia, hämäläisiä, varsinaissuomalaisia, satakuntalaisia, keskisuomalaisia, pohjoispohjalaisia tai lappalaisia, vaan nimenomaan niitä, jotka pitävät itseään ”laulun kansana”, karjalaisia. Itse olen vapaa karjalaisesta rotusaastasta ja tahtoisin Suomen siitä vapauttaa. Se on päämääräni.”

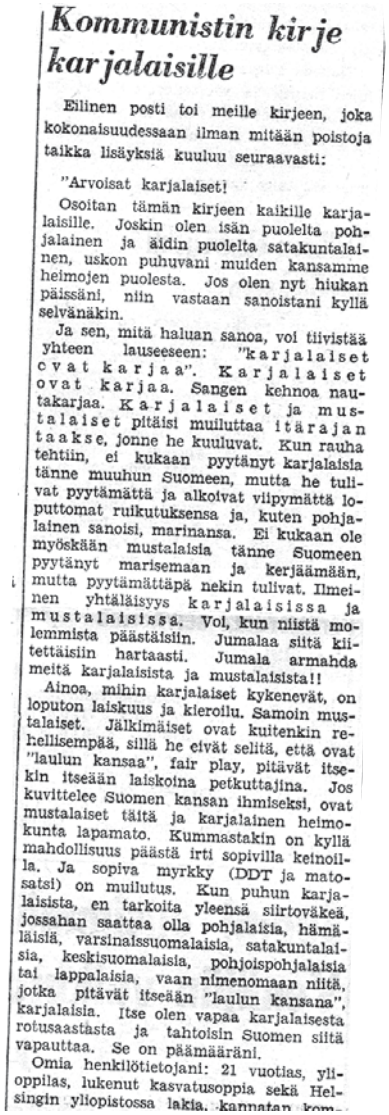

Kommunistin kirje karjalaisille

Eilinen posti toi meille kirjeen, joka kokonaisuudessaan ilman mitään poistoja taikka lisäyksiä kuuluu seuraavasti:

”Arvoisat karjalaiset!

Osoitan tämän kirjeen kaikille karjalaisille. Joskin olen isän puolelta pohjalainen ja äidin puolelta satakuntalainen, uskon puhuvani muiden kansamme heimojen puolesta. Jos olen nyt hiukan päissäni, niin vastaan sanoistani kyllä selvänäkin.

Ja sen, mitä haluan sanoa, voi tiivistää yhteen lauseeseen: ”karjalaiset ovat karjaa”. Karjalaiset ovat karjaa. Sangen kehnoa nautakarjaa. Karjalaiset ja mustalaiset pitäisi muiluttaa itärajan taakse, jonne he kuuluvat. Kun rauha tehtiin, ei kukaan pyytänyt karjalaisia tänne muuhun Suomeen, mutta he tulivat pyytämättä ja alkoivat viipymättä loputtomat ruikutuksensa ja, kuten pohjalainen sanoisi, marinansa. Ei kukaan ole myöskään mustalaisia tänne Suomeen pyytänyt marisemaan ja kerjäämään, mutta pyytämättäpä nekin tulivat. Ilmeinen yhtäläisyys karjalaisissa ja mustalaisissa. Voi, kun niistä molemmista päästäisiin. Jumalaa siitä kiitettäisiin hartaasti. Jumala armahda meitä karjalaisista ja mustalaisista!!

Ainoa, mihin karjalaiset kykenevät, on loputon laiskuus ja kieroilu. Samoin mustalaiset. Jälkimäiset ovat kuitenkin rehellisempää, sillä he eivät selitä, että ovat ”laulun kansaa”, fair play, pitävät itsekin itseään laiskoina petkuttajina. Jos kuvittelee Suomen kansan ihmiseksi, ovat mustalaiset täitä ja karjalainen heimokunta lapamato. Kummastakin on kyllä mahdollisuus päästä irti sopivilla keinoilla. Ja sopiva myrkky (DDT ja matosatsi) on muilutus. Kun puhun karjalaisista, en tarkoita yleensä siirtoväkeä, jossahan saattaa olla pohjalaisia, hämäläisiä, varsinaissuomalaisia, satakuntalaisia, keskisuomalaisia, pohjoispohjalaisia tai lappalaisia, vaan nimenomaan niitä, jotka pitävät itseään ”laulun kansana”, karjalaisia. Itse olen vapaa karjalaisesta rotusaastasta ja tahtoisin Suomen siitä vapauttaa. Se on päämääräni.

Omia henkilötietojani: 21 vuotias, yliopp ilas, lukenut kasvatusoppia sekä Helsingin yliopistossa lakia, kannatan kom-

Omalla nimellään oheista tekstiä kirjoittanut henkilö antoi jutun loppuun myös henkilötietojaan: ”21-vuotias, yliopp ilas, lukenut kasvatusoppia sekä Helsingin yliopistossa lakia, kannatan kommunistista puoluetta ja suuntaa. Kantani ei kuitenkaan liene SKP:n (puolueen), sillä sielläkin on myös karjalaisia, jotka eivät kantaani yhtyne.”

Lisäksi kirjoittaja vielä antoi tiedot, mistä hänen yhteystietonsa saa (Työkansan Sanomat, Helsinki) todeten: ”Jos teillä köyhillä on rahaa postimerkkiin”.

Minkä verran lienee kirjoittaja silloin saanut palautetta?

Valmistuneita

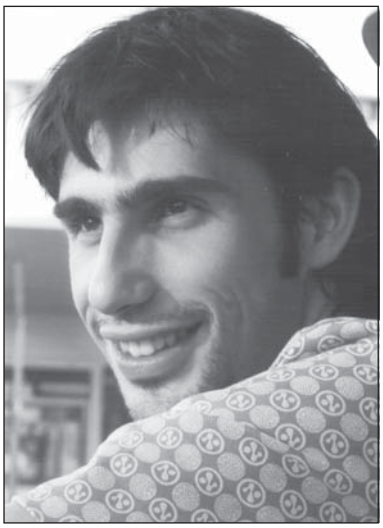

Omar Truco Kallonen on valmistunut tänä keväänä Teatterikorkeakoulusta teatteritaiteen maisteriksi valo- ja äänisuunnittelun koulutuslinjalta.

Omarin isovanhemmat ovat Eeva-Liisa ja Kalevi Kallonen. Kalevi oli kotoisin Sakkolan Lapinlahdesta.

Ville Joensuu on päässyt ylioppilaaksi Sibelius-lukiosta Helsingissä. Syksyllä alkavat kognitiotieteen opiskelut Helsingin yliopistossa.

Villen isovanhemmat ovat Eeva-Liisa ja Kalevi Kallonen sekä Raili ja Jouko Joensuu. Kalevi oli kotoisin Sakkolan Lapinlahdesta, Raili o.s. Paukku on kotoisin Metsäpirtin Joentaan kylästä (Puikkola).

Annikki Hammond teki elämäntyönsä maailmalla

Annikki Hammond on käynyt kymmenissä eri maissa, joissa useimmissa hän on myös asunut. Kartan nuppineulat kuvaavat Hammond matkakohteita. – Istuessani kulkuneuvossa, oli se sitten juna, laiva tai lentokone, koen aina jännittävää vapauden tunnetta, Hammond naurahtaa. Kuva: Annina Vainio/SSS.

Sakkolalaisjuurisen, Halikossa asuvan Annikki Hammondin, (o.s.Koiranen), kodin seinällä on maailmankartta, josta törröttää kymmeniä sinisiä ja punaisia nuppineuloja. Ne on painettu kaikkien niiden maiden kohdalle, joissa Hammond on elämänsä aikana vieraillut tai asunut. Ahkerasta matkailusta kielivät Hammondin asunnossa myös lukuisat matkamuistot, joita on kertynyt eri mantereilta. Kansainvälistä tunnelmaa luovat esimerkiksi venäläiset ikonit ja iranilainen peili.

Elämäntyönsä maailmalla tehneellä Annikki Hammondilla liikkuminen on ollut verissä pikkutytöstä lähtien.

– Vanhemmat kertoivat minun karanneen jo alle kouluikäisenä naapuriin kukon kanssa, hän naurahtaa.

Karjalassa Sakkolan pitäjässä syntynyt Hammond oli 11-vuotias, kun talvisota syttyi vuonna 1939. Vain 25 kilometrin päässä Venäjän rajalta asunut perhe joutui lähtemään härkävaunuilla evakkoon Hämeeseen. Hammond uskoo, että lapsuuden kokemukset tekivät itsevarmaksi ja rohkeaksi.

Näitä ominaisuuksia hän on käyttänyt myöhemmin elämässään.

Kielitaito karttuu

Halikon Nikkilään Annikki Hammondin perhe rantautui sodan jälkeen vuonna 1946. Hammond itse kävi oppikoulunsa kuudessa eri opinahjossa, ja pääsi ylioppilaaksi Helsingissä.

Vuonna 1948 Hammond lähti Englantiin au-pairiksi. Reissulta tarttui mukaan sujuva englannin kielen taito. Suomeen palattuaan hän kävi liikemiesten kauppaopiston ja pääsi töihin Yhdysvaltain lähetystöön Helsinkiin.

– Työskentelin lähetystössä kahdeksan vuotta tiliosastolla. Koin työn muuttuneen liian rutiiniomaiseksi, joten aloin etsiä uusia haasteita. Niitä löytyi Saksasta ja Hampurista, jonne etsittiin kirjeenvaihtajaa.

Saksassa Hammond työskenteli vuoden vienti- ja tuontiyrityksessä, jossa naisen ruotsin, suomen ja englannin kielen taidoille oli käyttöä. Kielitaito karttui saksalla, ja myöhemmin ulkomailla myös espanjalla, ranskalla ja mandariinikiinalla.

– Suomeen palattuani menin Helsingin yliopistoon lukemaan valtiotieteitä. Jatkoin siinä sivussa puolipäivätöitä Yhdysvaltain lähetystössä. Seuraavaksi sainkin tarjouksen, joka antoi suunnan loppuelämälleni.

Mies maailmalta

Annikki Hammond ei epäröinyt hetkeäkään, kun hänelle tarjottiin työtä Yhdysvaltain kauppaministeriön palveluksessa Amerikan suurlähetystössä Pariisissa. Hän jätti opiskelut kesken ja muutti Ranskaan vuonna 1964.

– Yhdysvallat järjesti suuria kansainvälisiä näyttelyitä ympäri maailmaa. Niille perustettiin tiimejä, jotka vaihtuivat tasaisin väliajoin. Toimin hallinnollisena avustajana eli hoidin muun muassa kirjanpitoa ja laskujen maksua.

Näyttelyiden avulla pyrittiin edistämään Yhdysvaltojen vientiä. Ne kestivät eri maissa kolmesta yhdeksään kuukauteen. Hammondin ensimmäinen työkomennus oli Puolan Poznániin, jossa hän tapasi tulevan miehensä.

Hammond seurusteli amerikkalaisen Julian Hammondin kanssa kahdeksan vuotta. Eri puolilla maailmaa työskennellyt pari osui samaan näyttelyyn Iranin Teheranissa vuonna 1972, jolloin he päättivät mennä naimisiin.

– Se oli hyvä ratkaisu, kun puhelinlaskutkin olivat paisuneet suuriksi. Luovuin silloin työstäni, ja aloin kulkea mieheni mukana hänen työkomennuksillaan.

Maailmalla matkustaneilla Hammondeilla oli koko ajan koti Yhdysvalloissa Virginiassa. Julian Hammondin jäätyä eläkkeelle pari muutti Pohjois-Floridaan, jossa mies menehtyi kymmenisen vuotta sitten. Yhteiselo kesti 25 vuott a.

– Lapsia meillä ei ole. Menimme myöhään naimisiin, ja toisaalta jälkikasvu ei olisi sopinut elämäntyylimme.

Takaisin Suomeen

Annikki Hammond korostaa aina tunteneensa Suomen kotimaakseen. Hän muutti Halikkoon 2000-luvun taitteessa. Läheiset suhteet Suomeen ovat säilyneet ulkomaan vuosista huolimatta.

– Suomen kieleni on pysynyt suhteellisen normaalina koko ajan. Suomalaiseen elämäntyyliin sopeutuminen oli kuitenkin vaikeaa, kun oli ollut 40 vuotta poissa. Muun muassa tuotteiden löytäminen kaupasta ja byrokraattisten asioiden hoito tuotti aluksi hankaluuksia.

Halikossa Hammond tekee vapaaehtoistyötä Kaffekellarissa ja on Halikon kunnanvaltuuston varajäsen.

Vuodet maailmalla eivät ole vieneet Hammondilta matkusteluintoa. Pari vuotta sitten hän teki ystävättärensä kanssa junamatkan Salosta Pekingiin. Yhdysvalloissa Hammond käy sukulaisten luona pari kertaa vuodessa.

– Haluan matkustaa niin kauan kuin pystyn. Elämäni on ollut ihanaa kaikin puolin. Unelmamatkani tein Tiibetiin vuonna 1998. Toiveenani olisi matkustaa vielä Etelä-Afrikkaan. Toisaalta haluaisin myös kirjoituttaa elämänkerran. Sillä on jo nimikin, Tie.

Annina Vainio
Salon Seudun Sanomat
missä juttu julkaistu 2.7.2008

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täytti 22.2.2008 Tyyne Erkheikki, ent. Kuparinen, o.s. Kurikka Sakkolan Petäjärveltä. Vanhemmat Antti ja Katri Kurikka. Tyyne on asunut Ruotsissa vuodesta 1958 lähtien. Hän kiittää kaikkia häntä muistaneita ja lähettää terveisiä entisille sakkolalaisille.

80 vuotta täyttää Martta Olesen, o.s. Karvonen, syntynyt 6.8.1928 Sakkolan Kiviniemessä. ”Lapsuuden ajan heleimmäin sä leikit kanssani”. Onnitellen
sisaresi Maila

Taimi Tellervo Nikulainen vietti 85-vuotissyntymäpäiviään 6.7.2008 Nastolan Uudessakylässä läheisten ja runsaan ystäväjoukon kanssa.

Hänen vanhempansa olivat Amalia ja Kalle Santala. Hänellä on kaksi veljeä joista Olavi on jo kuollut ja nuorempi veli Unto asuu Nurmijärvellä.

Lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa Taimi eli Sakkolan Tikansaarella melkein talvisotaan saakka. Vaikka elämä on heitellyt häntä monelle paikkakunnalle, silti Tikansaari jäi Taimin muistoihin omaksi kyläkseen.

”Ilo on suuri ystäväpiiri,
ilo on pieni ystäväpiiri
ilo on olla piirin
keskellä onnessansa”

Lähisuku onnittelee Taimia

Veljenpoika Hannu Santala
ja vaimonsa Sirpa

KUOLLEITA

Lempi Patja
1916-2008

Äitini, Lempi Patja kuoli tapaturmaisesti 4.6.2008. Hän syntyi Agneta Hanna ja Matti Pekkasen vanhimpana lapsena 8.3.1916 Raudun Haapakylässä Venäjän vallan aikana. Koulunsa hän kävi Raudun Mäkrän kansakoulussa. Äidin piti jo pienestä pitäen osallistua kaikkiin maatalon töihin sekä veljiensä ja siskojensa hoitamiseen. Sisaruksia syntyi kaikkiaan yhdeksän.

Rippikoulun käytyään hän kävi myös kodin ulkopuolella töissä. Relanderilla kotiapulaisena ja rajavartiolaitoksella ruuanlaittajana. 1937 äiti oli Sakkolan Lapinlahdella Kallosen Juholla kotiapulaisena. Siellä hän tutustui tulevaan mieheensä Patjan Eeroon, isääni. Häät vietettiin 17.8.1937 ja nuoripari muutti asumaan Sakkolan Haparaisiin. Leskeksi äiti jäi 12.1.1940.

Siirtolaisina asuimme Jäppilässä, Lempäälässä, jatkosodan aikana taas Haparaisissa ja sen jälkeen Rautalammin ja Viialan kautta Lempäälään.

Elämäntyönsä äiti teki maanviljelijänä Lempäälän Lipossa. Yhdessä isäni kahden veljen kanssa hän rakensi toimivan maatalon rakennuksineen Vanajaveden rannalle. Tila oli perikunnan omistuksessa aina 1960-luvulle asti, kunnes siirtyi äidin omistukseen. Karjanhoito ja maanviljely jatkuivat aina vuoteen 1973, eläkkeelle jäämiseen asti.

Äidillä oli aina harrastuksia myös kodin ulkopuolella huolimatta vaativasta maanviljelijän työmäärästä, mainittakoon mm. Kaatuneitten omaiset, Keskustapuolue, Eläkeliitto, Lempäälän Karjalaseura, Mummon kammari, Seurakunnan lähetyspiiri ja ErP6:n perinneyhdistys. Hän oli myös Eläkeliiton Lempäälän yhdistyksen kunniajäsen. Myös useat pitkät ulkomaanmatkat olivat hänelle tärkeitä.

Puutarhanhoito ja kukkaistutukset olivat hänelle rakkaita harrastuksia, iloja eivät koskaan työtä. Pihapiirissämme näkyy yhä hänen kättensä työn tulokset.

Käsityöt, ompelu, virkkaukset ja varsinkin kutominen kuuluivat aina harrastuksiin. 40- ja 50-luvuilla ompeli hän myös tilaustöitä häämekoista lähtien.

Äiti pystyi ihailtavasti yhdistämään ja tasapainottamaan työn ja harrastukset.

Hän uskalsi myös ajoissa luopua raskaista töistä, mikä mahdollisti kauan kestäneet, antoisat eläkepäivät, talvet Lempäälän kodissaan ja kesät rakkaassa talossaan Lipossa.

Karjala, karjalaisuus ja karjalainen kulttuuri olivat aina osa hänen elämäänsä. Kiitos kaikesta äiti!

Eero Pilviniemi

Rakkaamme

Tenho
KURIKKA

s. 12.1.1923 Sakkola
k. 11.5.2008 Valkeakoski

Kaipaa tuttu polku
rakkaan jalan astuntaa.
Tuuli kotipuissa nyyhkii, valittaa.

Kaivaten
Kerttu
Leena perheineen
Pertti
Martti perheineen
Lea perheineen
sisar perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Uusia ylioppilaita

Antti Juhani Tulonen kirjoitti ylioppilaaksi Tampereen Messukylän lukiosta. Vanhemmat Kaija Tulonen, o.s. Karonen, ja Juhani Tulonen. Antin mummo ja äijä Liisa Karonen, o.s. Laamanen, ja Martti Karonen Sakkolan Sipilänmäeltä.

Valmistuneita

Jari Karppanen valmistui filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistosta 18.4.2008. Hänen sukujuurensa vievät Sakkolan Keljan kylään, Runteenmäen vierteeseen, jonne hänen isovanhempansa Reinhold ja Hilja Karppanen muuttivat Röykkylästä vuonna 1921. Reinhold ja Hilja saivat yksitoista lasta, jotka ovat: Impi, Olavi, Lauri, Matti, Kauko, Helli, Jarin isä Teuvo, Anja, Kyösti, Lea ja Anneli.

Liisa ja Jaakko Jääskeläisen poika Aku Tapani valmistui huhtikuussa 2008 diplomi-insinööriksi Tampereen teknillisestä yliopistosta. Akun isovanhemmat isän puolelta Aapro, Sakkolan kirkonkylä, ja Sylvi o.s. Rauvala Muolaan Pölläkkälästä. Äidin puolelta Aliisa Ruuskanen, o.s. Kelo Karholasta. Kuvassa Akun sylissä kummityttö Emilia Jääskeläinen.

OIKAISU. Edellisessä lehdessä Jari Karppasen ja Aku Tapani Jääskeläisen valmistumistiedot olivat menneet sekaisin. Toimitus pahoittelee asiaa.

Tampereen yhteiskoulun ilmaisutaidon lukiossa ylioppilastutkinnon suoritti keväällä Annu Kaisa Elisabeth Ijäs Janakkalasta.

Sukujuuret ulottuvat isän puolelta Vuokselan Kuninkaanristiin Juho ja Helena Karoseen. Juho ja Helena Karosella oli yhdeksän lasta josta Tyyne Karosen mentyä naimisiin Mikko Ijäksen kanssa syntyi heille kaksi poikaa, Kalevi ja Erkki. Mainittakoon että Annu Ijäs, (Kalevin pojan tytär) toimii myös Juho ja Helena Karosen sukuseuran sihteerinä jo toista kauttaan. -K.I

Kaisa Kuparinen on valmistunut 6.6.2008 Turun yliopistosta oikeustieteen maisteriksi.

Antti Kuparinen valmistui 31.5.2007 Vammalan ammattikoulusta sähköasentajaksi.

Ulla Kuparinen valmistui 31.5.2007 Pirkanmaan ammattikorkeakoulusta maaseutuelinkeinojen markkinoinnin koulutusohjelmasta tradenomiksi.

Sisarukset ovat Viljo ja Aino Kuparisen pojan Martin lapsia. Viljo oli kotoisin Sakkolan Lapinlahdelta.

Ulvilan lukiossa kirjoitti ylioppilaaksi Niko Antero Naskali. Vanhemmat Birgit ja Kimmo Naskali ja isovanhemmat Marja-Liisa ja Matti Naskali, joka on syntynyt Sakkolan Kirkonkylän Lietteenahossa.

Viskari-suvun sukukokous

pidetään Lempäälässä su 14.9.2008

Paikka Ehtookoto, Katepalintie 9

Jumalanpalvelus Lempäälän kirkossa klo 10.
Kunnianosoitus Karjalaan jääneiden muistomerkillä.
Tämän jälkeen siirtyminen Ehtookotoon, jossa pitopöytä klo 12.30 alkaen.

Ennen kokouksen alkua ohjelmaa.
Varsinainen sukukokous, jossa mm. valitaan sukukirjan tekoon liittyviä kysymyksiä selvittävä toimikunta.
Lopuksi täytekakkukahvit.

Ruokailu / kahvi 22 • / aikuinen, 4-10 v. puolihinta, 0-3 v. ilmainen.
Ohjelma- ym. kulut noin 3-5 •.

Sitovat ilmoittautumiset seuraaville 31.8.2008 mennessä:
Puheenjohtaja Jyrki Viskari p. 0400-336249
Sihteeri Terttu Rantala, p. 03-3676180
Erikoisruokavaliot emäntä Satu Luukas p. 0400-634019.

Tervetuloa!

Bussikuljetus
Sakkola–juhlille Espoon Leppävaaraan su 10.8.2008

Aikataulu:

Klo	Pysäkki
6.45	Punkalaidun, tori
7.15	Narva, keskusta
7.30	Vesilahti, TSOP
7.45	Lempäälä, linja-autoasema
8.00	Sääksjärvi
8.15	Tampere, linja-autoasema
9.15	Hämeenlinna, Eureninkatu

Sakkola-juhlat Espoossa – paluulähtö pääjuhlan jälkeen

Kuljetuksen hinta: 25 •/henkilö
Ilmoittautumiset:

Vesilahden Liikenne
puh. (03) 3737 300,
040 716 6170

Vilakkalan Eevat koolla

Sukuseura Vilakkalan Eevat (ent. Ievaloiset) kokoontui Orivedellä 25.5. Oli kaunis, ihan kesäinen sää.Lounaan jälkeen otettiin ryhmäkuva ulkona Palvelutalon pihalla. Nuorimmat osanottajat olivat viisi- ja neljävuotiaat Roope ja Roni Rämä, jotka ovat Adolf Erärannan (ent. Eeva) ja Elsa Erärannan (o.s. Ukkonen) Jouko-pojan Raita-tyttären pojat. Muita entisiä Eevoja kuvassa ovat ainakin Kajarinteet, Lahtiset, Lehtoset, Länsirinteet, Salomaat, Sirpa Oppenländer ja Pentti Welling. Kuvan otti Roopen ja Ronin isä Teemu Rämä.

Sakkolan kyläkirjoja kootaan, ota yhteyttä

Valkjärvi:
Eero Kukko,
Pirttiniementie 3 A 3, 58175
Enonkoski
puh. 050 356 0865

Riiska:
Maire Saarinen e. Lamppu,
puh. 044 5586 937
Irma Havumäki e. Karppanen,
puh. 040 5646 275
Teuvo Kuparinen,
puh. 0400 612 347

Kirkonkylä, Karhola, Luprikkala, Sipilänmäki:
Antti Hynnä,
Ollilantie 11, 37500 Lempäälä
040 8490048, antti.hynna@tut.fi

Maire Kanervisto,
Ruskontie 11 as 2, 33710 Tampere
0500 579341,
leevi.kanervisto@kotiposti.net

Antti Koiranen,
Sammalpolku 9, 37550 Lempäälä
040 5514137, antti.koiranen@uta.fi

Matti Naskali,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila
0500 721902,
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?
Soita puh. 040 730 2622

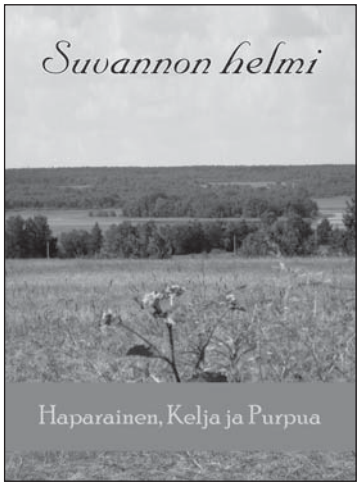

Kirjaa voi tilata
* Aila Alanen p. 03- 375 2852 tai 040 - 707 6164
* Marjo Ristilä-Toikka p. 040 730 2622
* Anneli Kuisma p. 03- 3748 410

Hinta 35 euroa + postituskulut

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957, 8 kertaa vuodessa.
Julkaisija: Sakkola-Säätiö
Kirjapaino: Koski-Print, Valkeakoski

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö
Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö
Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

VILAKKALAN, PETÄJÄRVEN ja LAPINLAHDEN KYLÄKIRJAT

Hinnat 30 euroa kpl + postituskulut.

Tilauksia vastaanottavat:
Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622,
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Aila Alanen p. 375 2852 tai 040 - 707 6164
aila.alanen@lempaala.fi

Muista myös muut Sakkola-Säätiön tuotteet: vaakuna, kirjallisuus, tekstiilit

Putkiliike P. Nuora Ky
37560 KULJU
Puh. 367 6100

SUVANNON SEUTU

TILAA SINÄKIN OMASI!

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA
Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 050 599 6936

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

www. vuoksela-seura.fi

METSÄPIRTTI SEURA RY

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Anja Kuoppa, varapj
p. 0442 844 330
anja.kuoppa@gmail.com

Helka Korpela, sihteeri
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040 565 0905
helka.korpela@kolumbus .fi

METSÄPIRTTIKERHOT:

TAMPEREEN METSÄPIRTTIKERHO

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 050 5997 720

Anja Paksu
Tammistontie 4 b 4, 65300 Vaasa
p. 040 5239 466
anja.paksu@saunalahti.fi

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä, puh. joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

METSÄPIRTTI-JÄRJESTÖT TMK

Aila Martelius-Mäkelä, puh.joht.
Eeronpolku 6, 23100 Mynämäki
p. 050 5948 712
aila.martelius@luukku.com

Yrjö Koskinen
p. 040 5784 724
yv.koskinen@luukku.com

Ilmi Pesonen
p. 040 7306 166
ilmi.pesonen@welho.com

KIRVESMÄKI KERHO RY

Mauri Ukkonen
Ojahaanpolku 8 B 23
01600 Vantaa
p. 050919262

METSÄPIRTTI ARKISTO

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Tapio Sihvo, puheenjohtaja
Formupojantie 8, 14500 Iittala
p. 03-6765024, 040-5411502

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat
Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)
Tuula Nieminen
Erätie 26, 33800 Tampere
p. 03-2231400, 0400-833386

Taisto Virkki, yhdyshenkilö
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taistovirkki@gmail.com
p.03-3631750, 0400-576722